

Szerkesztőség

Arad, Acsor-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycim Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Árdrátékok díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Megbillent mérleg.

A népszövetségi ligák uniójának kongresszusán is észrevették, hogy a kisebbségi kérdés megoldása a legfontosabb és legsürgősebb kötelessége minden államnak. Meg kell állnunk ennél a hírnél és kérdezzük: vajon mi lehet az oka annak, hogy az összes nagy megoldott és megoldatlan problémák között ezt a legnagyobbat hagyták utóljára, amikor a kérdések tisztázásának, elintézésének nagyrésze ennek megoldásától függ. Válaszolhatnánk azaz, hogy a háboruban fellángolt gyűlölet és bizalmatlanság, amelynek súlyát a győző államok kisebbségei érezték legjobban, csak most csendesedett le annyira, hogy a Népszövetség alkalmasnak találja az időt, hogy a problema megoldására hívja fel az államokat. Lehet, hogy így van. Lehet, hogy a nemtörődomség és rövidlátás hagyta elposványosodni ezt a kérdést, amely ha már nem volna problema, ugy kulturában, közgazdaságban előrehaladottabb volna minden olyan győztes állam, amely több milliók kisebbséggel rendelkezik. Ennek a feltevésnek megokolása világos. A megoldott kisebbségi problema hatalmas gazdasági és politikai erőt szabadított volna fel, amelyet az ország fejlődésére lehetett volna felhasználni. A fejszabadult kisebbségek, amelyek addig politikailag, gazdaságilag és kultúrszempontról elnyomottak voltak, megoszthatták volna értékes politikai, gazdasági tudásukat és kulturájukat azzal a néptöbbséggel, amelynek életében szerepet játszhatnak.

Mulasztás történt, az elvitathatatlan. De nem olyan, amelyet ne lehetne jóvá tenni. És ugy érezzük, hogy hosszú viták, nagyhangú ígéretek, értéktelen cselekedetek után, most komoly fórumról hangzott el a kívánság és vélemény, hogy a kisebbségi kérdés megoldásának ideje elérkezett. Ennek a komoly fórumnak minden szava el kell, hogy hatoljon azokhoz a fülekhez, amelyek eddig süketen állottak a kisebbségek követelése előtt. A népszövetségi liga auniója felszólítja a kisebbségeket, teljesítsék lojalis kötelességeiket az állam iránt. Az államokat pedig arra hívja fel, hogy respektálják a kisebbségek jogait.

A kisebbségekhez intézett felszólítás, minket romániai kisebbségeket nem érinthet. Mert Románia kisebbségei mindig teljesítették kötelességüket az állammal szemben. De vegyük elő a mérleget és nézzük, hogy mit találnak a serpenyő másik oldalán. Az egyik serpenyőben elhelyezzük mindama kötelességeket, amelyeket a kisebbségek teljesítettek az állammal szemben, a másikban helyezük el a kisebbségek respektált jogait. Mit látunk? A mérleg utóbbi serpenyője üres, magasba szökik, mert lehuza az előbbi sulya. Nekünk eddig az állammal szemben csak kötelességeink voltak és jogaink nem. Ezt mutatja a hűséges és pontos mérleg. A népszövetségi unió üzenete elérkezett hozzánk. Mi mindig teljesítettük és teljesíteni fogjuk kötelességeinket. De azok, akik a mérleg másik serpenyője felett rendelkeznek, szintén érezzék meg, hogy az állam fellendülése, konszolidációja csak ugy lehetséges, ha a mérleg mindkét serpenyője egyensulyba jut.

Visszalép a kormány, ha a kölcsön meghiusul.

Antonescu visszaérkezett Bucurestibe és jelentést tett Bratianu Vintillának. — Titulescu még nyolc napig lesz miniszter. — Németország nem vesz részt a stabilizációban.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Tegnap este, minisztertanács volt, amely elé politikai körökben nagy várakozással tekintettek. A minisztertanács azonban nem foglalkozott a kölcsön kérdéssel, mert Victor Antonescu csak a késő esti órákban érkezett vissza Bucurestibe és csak a mai nap folyamán tett jelentést a kormányelnöknek. Antonescu ma délelőtt 10 órakor jelent meg a kormányelnök előtt, jelentését azonban a legteljesebb diszkrécióval kezelik illetékesek. A Politica szerint Antonescuval együtt érkezett Bucurestibe Charles Rist, a francia jegybank kormányzó-helyettese, hogy a stabilizációval kapcsolatban a Banque de France által adandó esetleges előleg ügyében tárgyaljon. A lap ugy véli, hogy a parlamentet feltétlenül összehívják, hogy az az állam és a Banca Nationala közötti egyezmény módosítását megszavazza. Miután Bratianu Vintila minden pillanatban várja a stabilizációra vonatkozó fontos jelentéseket, felkérte a kormány összes tagjait, hogy hétfőn feltétlenül legyenek Bucurestiben.

A Cuvantul szerint a kölcsöntárgyalások meghiusulása esetén lehetséges a kormány visszalépeése és egy koncentrációs kabinet alakítása Stirbey herceg elnökle alatt, mert a jelenlegi parlament feladata épen a stabilizációs kölcsön és a pénzügyi kérdések rendezésére szorítkozik. A régenstanács mindenesetre kerülni akarja az általános választásokat. A minisztertanács után különben a Cuvantul munkatársa kérdést intézett a kormányelnökhöz, adjon határozott választ, lesz-e kölcsön s ha lesz, mikor lesz és mikor hívják össze a parlament rendkívüli ülészakát. Bratianu Vintila a következőket válaszolta:

— Bánulom az ön erőszakosságát és én is olyan erőszakos vagyok, hogy nem adok önnek kérdéseire választ. Beláthatja, hogy én mint kormányelnök és mint pénzügyminiszter nem tehetek addig nyilatkozatokat, amíg hivatalos adatok nincsenek kezeim között. Az újságírók ezután Titulescut kérdezték meg, aki a következő nagy meglepetést keltett választette a kormányelnök füle hallatára:

— Még csak nyolc napig vagyok miniszter, hagyjanak az urak nekem békét. Erre sarkon fordult, autója felé tartott s az utána tödulóknak semmi körülmények között nem volt hajlandó semmiféle választ adni.

A minisztertanácsról különben az alábbi közleményt adták ki: A minisztertanács foglalkozott a közhivatalok nyári munkabeosztásával, mely holnap veszi kezdetét és szeptember 15-ig tart. A tanács kimondotta, hogy a nyári hónapokban a közhivatalok csak délelőtti tartanak hivatalos órákat, még pedig reggeli fél nyolctól déli félkettőig egyhuzam-

ban. Délután a hivatalok szünetelnek. Hétfőn és minden törvényes hivatali ünnepet követő napon délelőtti helyett a hivatalok délután tartják hivatalos óráikat, hogy ezzel lehetővé legyen téve a közhivatalnokok számára a szabadba való kirándulás. Azután a minisztertanács foglalkozott Ferdinand király halálának évfordulója alkalmával tartandó gyászünnepségek programjával. Az évforduló napján, július huszonegyedikén Curtea Argesen gyászszertartás lesz, melyen a kormány összes tagjai, a királyi család és a régenstanács teljes számmal résztvesz. Ezután Stelian Popescu jelentést tett az új büntetőtörvénykönyv tervezetéről, amelyet a minisztertanács tudomásul vett. A törvénykönyvnek a sajtóra vonatkozó részével a minisztertanács legközelebbi ülésén foglalkozik.

A Lupta értesülése szerint a nemzeti-parasztpárt vezetősége a legközelebbi napokban a régenstanács elé akar járulni, hogy ismeresse az ország általános helyzetét, amely a külső hitel bizonytalansága miatt rendkívül kritikus. A lap megállapítja, hogy a kormányban teljesen fejtetőre állt a helyzet s az egyes departemenekben és a liberális-pártban igen nyomasztó hangulat uralkodik a várt jelentések késedelmé miatt. Általában a kölcsön kérdésében a legteljesebb káosz uralkodik. Pozitive csak arról van tudomás, hogy Victor Antonescu tegnap este hazaérkezett, anélkül azonban, hogy a kormányt erről előre értesítette volna. Kauffmann Oszkár, a Banca de Credit vezérigazgatója viszont rendkívül fontos misszióval repülőgépen Berlinbe utazott. Tudni vélik még azt is, hogy a francia jegybank táviratilag kérte a Reichsbankot, adjon választ július 7-ig arról, vajon részt akar-e venni a lej stabilizációjában, vagy sem. A birodalmi bank állítólag már meg is adta a választ, amely szerint egyáltalán nem hajlandó a stabilizációban részt venni. Berlinből Bucurestibe érkezett magántáviratok szerint a berlini nagybankok távirat útján érdeklődtek a párisi nagybankoknál arról, miként áll a román kölcsön ügye. A párisi bankok azt válaszolták, hogy a kölcsön meghiusult. Berlinből különben a következő hivatalos táviratot küldték Bucurestibe:

— A német pénzügyi körök a leghatározottabban megcáfolják a bucaresti-i lapok ama hírét, hogy a német Reichsbank részt vesz a lej stabilizálásában. A birodalmi bank felhatalmazást adott annak közlésére, hogy sohasem bocsájtkozott tárgyalásokba Romániával, hanem őt kérték fel, hogy a külföldi kölcsön megkötését támogassa. A Reichsbank első feltételül azt írta elő, hogy még a tárgyalások megindulása előtt intézzék el a német kézben lévő háboru előtti járadékok ügyét. Jóllehet, ezt a feltételt már hónapokkal ezelőtt közölte, mindezekig nem kapott érdemleges választ a kérdésre vonatkozólag. További tárgyalásokról egyáltalán csak akkor lehetne szó, ha előbb a járadékok ügyét Románia teljesen elintézte. Ami pedig a német nagybankoknak a kölcsönben való részvételét illeti, jól informált körök azt közlik, szó sem lehet arról, hogy a német tőkésék a román kölcsön egy részét lejegyezzék.

Európa harmadik leggazdagabb emberének rejtélyes halála.

Titokzatos verziók Loewenstein váratlan eltűnése körül. — Bizonyosnak látszik a belga bankár öngyilkossága.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) Loewenstein Alfréd a híres belga bankár, Európa rangsor szerint harmadik leggazdagabb emberének rejtélyes halála még mindig izgalomban tartja különösen a londoni, newyorki és brüsszeli pénzügyi világot. Amikor a francia partokra megérkeztek a repülőgép utasai és jelentették a bankár eltűnését, őrizetbe vették a gép összes utasait a pilótával együtt, miután kizárták látszólag annak lehetősége, hogy véletlen baleset történt volna. A repülőgép kifelvezető ajtáját az erős légnyomás miatt igen nehéz kinyitni és így elesett a titkár ama bemozdása, hogy a bankár valószínűleg a mosdószobába akart jutni és tévedésből a kifelvezető ajtót kinyitva, zubant le a csatornába. Ez annál kevésbé lehetett valószínű, mert a gép a bankár magánrepülőgépe volt, amelynek minden zegét-zugát jól ismerte.

Napokig fog tartani, míg tisztázódik az a vagyoni státusz, amely Loewenstein után maradt, de vannak beavatott pénzügyi emberek, akik lehetségesnek tartják, hogy az elmúlt hetek súlyos veszteségei dacára is 300—450 millió lejjel fogják az aktívák meghaladni a passzívákat. A veszteségei közismertek voltak, hiszen a Loewenstein-ügy hetek óta témája az európai pénzügyi piacoknak. A belga bankár, aki a műselyemtröszt vezére volt, utjában állott a belga nagybankoknak, amelyek május eleje óta összefogtak és óriási rohamot intéztek Loewenstein ellen. A bankár azonban — legalább látszólag — bírta az iramot, dacára annak, hogy papírjait 15—30 százalékkal nyomták le s eleget tett minden fizetési kötelezettségének. A belga bankok ugyanolyan módszerrel dolgoztak Loewenstein ellen, mint a bécsi nagybankok annakidején Bosel ellen, akit sikerült is tönkretenniük. Igen könnyen

lehetséges azonban, hogy Loewenstein bukása folytán a belga műselyemipar amerikai irányítás alá kerül. A bankár halála nagy árfohlyamosásokat idézett elő az egyes tőzsdéken, mire az érdekelte vállalatok a londoni Schröder bankházzal egyetértve, jelentést adtak ki, amelyben leszögezik, hogy a vállalatok biztos anyagi alapon nyugszanak és ezeknél a vállalatoknál semmiféle tartozás nem terheli Loewenstein.

A boulognei jelentések szerint a bankár halálában teljesen ki van zárva a szerencsétlenség. A nyomozás megállapította, hogy

csakis szándékosan lehet szó. Pzzel a francia hatóságok lezárták a nyomozást, mert a bankár nem francia állampolgár, a gépe sem francia és a tanúk is külföldiek. Az újabb jelentések szerint Franciaországban két verzió forog. Az egyik szerint a bankár háromszor lett rosszul a repülőgépen és amikor harmadszor a toilletfülkébe igyekezett, akkor történt volna a szerencsétlenség. A másik sokkal érdekesebb. Eszerint az eltűnés nem más, mint tőzsdéi manőver. A Petit Parisien szerint tanúk azt állítják, hogy Loewenstein gépe a felszállás után újra visszaszállt a partra és csak azután kelt át tényleg a csatornán. Ugy gondolják, hogy a bankár közben kiszállt a gépből. Az angolok véleménye szerint viszont a bankár a nagy tőzsdéi veszteségei miatt öngyilkosságot követett el.

Öt olasz repülőgép titokzatos eltűnése.

Berlinből jelentik: Tizenkét repülőgépből álló olasz légi flotta Balbó légügyi államtitkár vezetésével résztvett az angliai Hendonban rendezett reptülobemutatáson, amely után Berlinbe készült. Öt gép, az egyiket Balbó államtitkár, szerencsésen szállt Amszterdamban, egy gép Amszterdamtól északra, egy harmadik francia területen szállt le, míg öt gép eltűnt. A program szerint ma délelőtt tizenegy órakor már Berlinbe kellett volna érkez-

mők. Miután London és Amszterdam között nagy viharok vannak, az öt gép nem megy tovább, míg a többiekéről nem kapnak hírt.

Az éjszakai jelentések arról számolnak be, hogy Balbó államtitkár két olasz repülőgéppel elindult Berlin felé. Egy gép isszatért Londonba, a tizediknek pedig, amely Amszterdam közelében kényszerleszállást végzett, eltört az alváza. Két gépről még mindig semmi hír nem érkezett.

Százezer lej vérdíj egy gyilkos fejére.

Megállapították a bucaresti-i szállodai gyilkos kilétét.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A rendőrség megállapította, hogy az ez év tavaszán a bucaresti-i Carol-szállóban történt bűntényt Jenő Trubacsenkó tighinai állítólagos vegyész követte el. A meggyilkolt Fialkó tőzsdebizománys levelei között ugyanis megtalálták Tru-

bacsenkó levelét, aki a Carol-szállóban a Kérdéses napon randevut adott későbbi áldozatának. Trubacsenkó a büntény elkövetése után nyomtalanul eltűnt. A rendőrség most 100.000 lejt tűzött ki a rablógyilkos nyomra vezetőjének.

Utközben.

Irta: FEDÁK SÁRI.

Feljegyzéseim életemről s eddigi pályafutásomról.

A Sognefjordtól északra van a híres Fjörlandfjord. Arról híres, hogy egy rövid félórás gyaloglás után, sima földön való gyaloglás után, közvetlen az óriási és hatalmas Jostedalgleccserhez lehet jutni. Persze nekem minden jlyesmit ki kell tapasztalnom és addig beszéltem Ida néninek, míg elindult velem a Jostedalhoz. Alig birtam rávenni, mert sehogyssem akart jönni. Kevés ember van, aki odamérsz kedik. A veszély abból áll, hogy juliushan, nagy meleg lévén, olvadni kezd fent a jég és bizony gyakori eset, hogy szörnyű szerencsétlenségek történnek, mikor egy-egy óriási lavina megindul. Akit eltreffel, annak aztán már ugyanis minden mindegy. Miután azonban szótáramból tévedésből kimaradt a „félni” szócska, addig szekiroztam Ida nénit, míg végre is elindult velem a gleccser alá. Egy irdomtalan nagy szeges bot volt a kezemben és azzal mulattattam Ida nénit, hogy:

— Én pedig ezzel a bottal a jéget akarom böködni. Addig nem megyek haza, míg gleccsert nem bököttem. — Ida néni megadással követett. Mikor odaértünk, még óriási nagy kötömbökön kellett keresztülmárnázni magunkat, hogy odaérhessünk a jég közvetlen közelébe. De hát ez minden fáradságot megért. Minden szó kevés annak a szépségnek leírására, ami szemünk elé tárult. A messziről közönséges jégtömegeknek látszó hegyóriások egészen közélről olyanok voltak, ahogy az ember a Ripp-Rippben a kékhegyek szellemének az országát képzei. Önkénytelenül az jutott eszembe, hogy itt járhatott valamikor Ripp és a kékhegyek szelleme. Egy-egy jégív olyan magas volt, mint egy kétemeletes ház. Én legalább annyira taksáltam. De lehet, hogy háromszor is olyan magas volt. Kívül hóhéher volt az

óriási barlang, beljebb már zöldeskék, aztán égszínkék, beljebb már még kékebb, aztán folytonosan sötétebb, sötétebb, végül egészen indigókék és a legeslegbelseje már teljesen fekete volt. Aki oda be merészelne menni, az a biztos halált jelentené. Hátborzongatóan szép volt. Kövémeredve álltunk a bámulattól. Csend volt körülöttünk, sehol egy mukkanás, sehol egy emberi hang. Egyszerre csak különös zöréjt kezdünk hallani, mely olyan morgásfélvé vált, később dörgés lett belőle, mely mindig erősebb és erősebb lett, végül egy sivitó csattogássá erősödött és mindig közelebb és mindig közelebb... Most már világos, hogy egy jégtömb gördül feléle.

— Maradjon ott, ahol van, — ordította Ida néni — elszaladni nem lehet, hátha oda esik? Még ki sem mondta, mikor fülsiketítő robajjal egy borzalmas tömeg szétmállott a földön. Látni nem láttuk, csak a szelét éreztük. Egy pillanat múlva megint halálos csend volt körülöttünk. Furcsán néztünk egymásra. Mind a ketten halottápadtak lettünk. Sokáig nem szóltunk egy szót sem. Lassan elindultunk arra felé, ahol a jégtömeg lezuhant. Akkor láttuk, hogy egy egész kis hegy lehetett. Még mindig nem beszéltünk, csak nézegettük a földrengést, mert úgy nézett ki. Egyszer csak megszólal Ida néni és kiesít elgondolkozva — miközben a cipője orrával piszkálgatta a kisebb jégdarabokat — azt mondja:

— Ki tudja, mennyi keserűségtől, csalódástól, fájdalomtól mentette volna meg magát a végzet, ha ez a szörnyeteg pár száz méterrel arrébb esik le, oda, ahol mi állottunk.

Még most a szemem előtt van a sápadt, okos arca, mikor ezeket a szavakat mondta.

Keresztül-kasul barangoltunk az egész különös, szomorú, sötét, furcsa országban. Ibsen szinte nem is született más országban, mint Norvégiában és nem is lehetett más író, mint amilyen volt. Abban az országban talán nincsen is nevető ember. Az északi részen, Hammerfesttől felfelé, három hónapig koromsütét

van, három félhomály, háromig teljesen világos és háromig ismét félhomály. Egészen fent északon, Tromsönél, kis lapp-szánkákön iramszarvasokkal szánkáztunk. Tekintettel arra, hogy július volt, otthon nagy kánikula, nagyszerűen élveztük a bizarr kirándulást. Talán nem is lett volna olyan rendkívüli, ha az nem fütött volna bennünket, azaz inkább csak engem, hogy most olyasvalamit csinálók, ami odahaza teljesen lehetetlen. Mert hiszen mire vágyik mindig az ember? Arra, ami nem lehetséges. Igaz?... Minél jobban északra értünk, annál kisebb lett a kör, amit a nap csinált. Egészen fent, a Nordcap felé már figyelmeztettek bennünket, hogy figyeljük a mindennapi különbséget, hogy mikor lemegy a nap, egy óra múlva ismét felkel, csak a fejünket kell egy kissé a másik oldalra fordítani. Másnap már kevesebb lett az egy óra, harmadnap még kevesebb, végre már csak egy perc volt a különbség a naplemente és napfelkelte között. Én aki erős napnyugta-párti vagyok nagyon élveztem az egész látványosságot és egyben boldogan konstaltam, hogy mi ez a napnyugta ahhoz képest, amelyeneket én láttam Magyarországon. Más ize van arra mifelénk egy ilyen lemenő napnak. Szinte hihetetlen volt, hogy az a sápadt, betegesnek kinéző, tétova tekintetű éjjeli nap, melyet a Nordcapon láttunk, ugyanaz az izzó, forró, egészséges, lüktető szívű magyar nap legyen, melyet anyanyiszor láttam és oly végtelenül imádom.

A Nordcapra már hajón mentünk. Trondjem az utolsó város, honnan hajóközlekedés van a Nordcapra. Nagy turistatársaság verődött tehát össze a kis hajón és felcsónakáztattak bennünket Európa utolsó szárazföldi állomására. Azzal mulattattam Ida nénit, hogy ha pedig én a Nordcapon a lábamat lelógatom a hegyről, az már az északi jegestenger és fel-tétlenül belemártom, hacsak a fél kezemet is. A hegy lábánál kiszállt az egész társaság és kötelek segítségével kapaszkodtunk felfelé a meredek hegyre.

Nem izzad, ha naponta Höfer 3. számú hintőporát használja

Megszűnik az eljárás a Biedermannok ellen.

Az ügyészség beszünteti a vizsgálatot a három fivérrel szemben. A Kompass-bank új vádakat emel, de egyezkedni is hajlandó.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) A Biedermann-ügy által felvert hullámok még mindig nem csendesedtek el teljesen. Az izgalmak tulságosan nagyok voltak ahhoz, semhogy holtpontra lehetett volna juttatni ilyen rövid idő alatt ezt a kérdést, annak ellenére, hogy már mind a három Biedermann-fivér szabadlábon van és már alig van kétség az irányban, hogy az ügyészség az adatok áttanulmányozása után el fogja ejteni a vádat az Afeb három meghurcolt igazgatója ellen.

A Kompassbank azonban, úgy látszik, nem akar ilyen egyszerűen beletörődni kudarcába, mely nemcsak anyagi szempontból, hanem erkölcsi szempontból is nagy blamázt jelent, erre az egyébként igyekvő, szolidnak ismert középintézetre nézve. A Kompassbank vezetősége egy nyilatkozatot adott ki az Afeb-ügyben, mely nyilatkozat hihetetlen érdeklődéssel találkozott a bécsi közgazdasági és társadalmi körökben. Ez a nyilatkozat teljes részletességgel számol be a Kompassbanknak az Afeb ellen emelt vádjairól és olyan új momentumokat vet fel, melyekről eddig az ügyekhez egészen közelálló személyiségek sem tudtak. Egészen új vádpontokat hoz fel a Kompassbank a Biedermann-fivérek ellen és abban az esetben, ha a vádtanács határozata rehabilitálni fogja a Biedermann-fivéreket, ez a nyilatkozat bőséges anyagot fog szolgáltatni különböző becsületsértési és rágalmozási perekre.

A Kompassbank e nyilatkozat keretében azt állítja, hogy már több év óta bonyolít le devizaforgalmat az Afebbal és mint egyéb nagy komittenseinek, azzal a kedvező és előzékeny kiszolgálással állott rendelkezésére az Afebnak, hogy 45.000 schilling értékig a devizacsekkek ellenértékét prompt fizette ki, tehát nem kellett megvárni azt a két hetet, mi alatt az amerikai deviza beérkezik a bank pénztárába. A Kompassbank szerint a vezetőség azért járult hozzá ehhez az üzlethez, mert nem tudta, hogy itten tulajdonképpen csak látszatüzletről van szó és azt gondolta a vezetőség, hogy teljesen reális devizaforgalom fejlődött ki a bank és a vállalat között. A Kompassbank a továbbiakban is azt állítja, hogy egyéb üzleteket nem bonyolított le az Afebbal, viszont azonban megvádolja az Afebet azzal, hogy további tizenegy bankkal állott összeköttetésben, ugyancsak a devizaüzlet terén és mind a tizenegy banknál 43.000 schilling értékig fedezetlen devizái vannak, melyeket csak úgy sikerült kiegyenlíteni, hogy akkor, midőn állítólag ez a tizenegy bank is bünvádi feljelentésekkel fenyegetőzött, a Kreditinstitut, a boirány elkerülése végett a saját zsebéből fizette ki ezt az összeget. Mindezek mellett azt állítja a Kompassbank, hogy míg a többi tizenegy bank ezekért a devizaüzletekért 30—40 százalékos kamatokat fizetett az Afebbal, addig ők, nem tudván, hogy irreális üzletről van szó, csak a rendes bankszerű kamatokat és költségeket számították fel az Afebnak és így 1927 év folyamán a bank mindössze 10.000 schillinget keresett az Afeb-féle összeköttetésben. Záradékkul még azt is megjegyzi a Kompassbank, hogy a vezetőség csak azért nem tartotta szükségesnek az Afeb-féle ügyek gyakori reveizióját, mert úgy gondolták, hogy a Kreditinstitutnak az igazgatóságban résztvevő tagjai lehetlenné tesznek minden manipulációt. A Kompassbank tehát továbbra is szeretné abszolút gyanutlanságát és jóhiszeműségét igazolni, ami azonban alig fog sikerülni az ügyek jelenlegi állását tekintetbe véve.

Bécsi munkatársunk egyébként az ügyhöz közelálló abszolút jól informált körökben az Afeb-Kompassbank ügyre vonatkozólag a következő újabb érdekes részleteket tudta meg:

— Azok az állítások, melyeket a Kompassbank nagy feltűnést keltett nyilatkozata tartalmaz, magukon viselik az érdekelt fél szubjektív bélyegét és így bécsi közgazdasági körtökben nem valami nagy szimpátiával fogadják. Ettől eltekintve azonban, a nyilatkozat néhány olyan állítást tartalmaz, melyeknek ellenkezője igen könnyen bizonyítható. Mindenekelőtt megdől a Kompassbank azon állítása, hogy több év óta foglalkozott az Afeb

devizaüzleteivel és hogy kizárólag ezekkel az üzletekkel foglalkozott, miután az Afeb már mintegy három és fél esztendeje összeköttetésben áll a Kompassbankkal, de a devizaüzleteket csak 1926. szeptemberében kezdték el kultiválni. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Kompassbank devizaforgalma ettől az időtől kezdve oly rendkívüli mértékben növekedett, hogy még a legprononszirozottabb jóhiszeműség és gyanutlanság mellett sem kerülhette el a Kompassbank vezetőinek figyelmét. 1926 októberében még mindössze 90.200 dollár volt a Kompassbank devizaforgalma, ez az összeg azonban már decemberig 147.500 dollárra emelkedett, 1927-ben vehemens tempóban növekedett a devizaforgalom és a múlt év. decemberében érte el rekordját, 1.298.000 dolláros nivón. Ha tehát a Kompassbanknál nem tulajdonítottak semmi jelentőséget a devizaforgalom ily óriásu arányú növekedésének és nem kutattak e növekedés okai iránt, nem lehet egyebet tenni, mint gratulálni a Kompassbank vezetőinek körültekintő munkásságukhoz.

— Ami a Kompassbank ama másik vádját illeti, hogy az Afebnak még 11 más banknál állottak fenn fedezetlen dollárcsekk tartozásai, erre csak azt lehet válaszolni, hogy a Kompassbank jótértsülsége nem bírja el a szigorú kritikát. Hasonlóan kétségbevonják a Kompassbank azon állítását, hogy csak 10.000 schillinget keresett az Afeb-üzleteken, miután bebizonyítható, hogy a Kompassbank összes keresete több mint 40.000 dollárt tett ki, tehát sok panaszra nincsen oka ebben a tekintetben sem a Kompassbanknak.

Ami egyébként a Biedermann-fivérek ügyét illeti, ebben a tekintetben a helyzet egyre közelebb jut a tisztázódáshoz. Néhány másodlagos jelentőségű momentum kivételével teljesen tisztázódott az egész vizsgálati komplexum és csak kizárólag az aranymérleg terjedelmes és bonyolult voltával magyarázható, hogy a szakértők tanulmányaikat 2—3 hét múlva fejezhetik be. Egyébként azonban a törvényszéknél uralkodó mentalitásból és egyes hivatalos személyek kijelentéseiből, most kétséget kizáróan levonható az a következtetés, hogy a három Biedermann-testvér ellen a vizsgálatot megszüntetik. Erről egyébként egész Bécs tud és ezzel kapcsolatban az az érdekes híresztelés terjedt el, hogy a Kompass

Kényszerleszállást végeztek az olasz óceánrepülők. A rossz idő miatt Nataltól nyolcvan kilométernyire leszállt a Savoya 64.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Rio de Janeiróból jelentik: Tegnap este fél nyolc órakor a Port Natal és Pernambuco között fekvő Genipabu közelében a Savoya 64. számú olasz gép Ferrari és Del Prete olasz pilótákkal leszállt. Ferrariék 51 órát repültek és 6600 kilométeres utat tettek meg, megdöntve az eddigi távolsági rekordot. A gép az óceánon hatalmas viharokkal küzdött meg és végül a tengerparti fővényen szállt le, mert

elfogyott a benzinje. Rio de Janeiro fellobozóva várta a vakmerő pilótákat. A Savoya 64. gép 11 és fél méter hosszú, 4,80 méter magas és kinyitott szárnyai husz métert tesznek ki.

Késő éjszaka jelentik, hogy a Savoya 64. felszállt Nataltól, hogy Rio de Janeiróba repüljön, de nyolcvan kilométeres ut után, Taurusban, a rossz időjárás miatt kényszerleszállást végzett.

A népszövetségi ligák a romániai antiszemitizmus ellen. Új harc indul a kisebbségi jogok érdekében.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Hágából jelentik: A népszövetségi ligák uniójának kongresszusa tegnap este a szavazástól tartózkodó Olaszország kivételével egyhangú határozati javaslatot fogadott el, amely felszólítja a kisebbségeket, hogy teljesítsék lojális kötelezéseiket az állam iránt, az államokat pedig, hogy respektálják a kisebbségek jogait. A határozati javaslat annak az óhajának ad kifejezést, hogy a békeszerződésekben biztosított és jelenleg érvényben levő jogokat vegyék fel a népszövetségi paktumba és azt tegyék kötelezővé valamennyi államra. A határozat kéri a Népszövetséget, vizsgálja meg a kisebbségek általános problémáit és nevezzen ki egy állandó bizottságot az összes országok

kisebbségi ügyeivel való foglalkozásra. Egy másik határozat a romániai zsidóság ügyével foglalkozik és tudomásul veszi a népszövetségi ligák romániai csoportjának azt a kijelentését, hogy át van hatva a Románia különböző népei közötti testvéri együttműködés érzésétől és mélyen sajnálja az 1927. decemberi eseményeket. A határozat reméli, hogy a román kormány, mint ahogyan azt maga is kifejezésre juttatta, megfelelő intézkedésekkel megakadályozza hasonló események megismétlődését és elfojtja az antiszemita propagandát. A vita során a szónokok elismeréssel adóztak a román delegáció konciliáns magatartásának, amellyel jelentékeny mértékben megkönnyítették az egyhangú határozathozatalt.

Csak 14 napig

tart a kedvezmény, hogy bármely szaktípusban minden darab Elida Favorit- vagy Ideal-szappan vásárlásánál

egy próbadozoz Elida Luxus-Pudert ingyen kap.

Az Elida Luxus-Puder kiváló minőségéért a remek Ideal- és a hasonlíthatatlan Favorit-szappan szavatol. Új csomagolása, — választékos illatosítása — és rendkívül finom minőségétől az Elida Luxus-Puder minden fogyasztója el van ragadtatva. Vegyen minél előbb!

FAVORIT-SZAPPAN IDEAL-SZAPPAN
30.— Lei 39.—, 52.— Lei

LUXUS-PUDER
50.— Lei

ELIDA

Az Universul közli a városi tanács feloszlátását

Georgescu prefektus szombaton délelőtt érkezik vissza Aradra.

(Arad, július 6.) A prefektura ma távirati értesítést kapott Georgescu János megyei prefektustól, aki közölte, hogy Bucurestiből holnap megérkezik Timisoarára. A távirat nyomán intézkedtek, hogy holnap autómenjen Timisoarára, amely majd hazahozza a prefektust, akinek megérkezését feszült érdeklődéssel várják. A beavatottak szerint a prefektus — minden ellenkező hír dacára — magával hozza az aradi városi tanács feloszlátásáról szóló dekrétumot és még talán a hol-

napi nap folyamán megtörténik az interimár bizottság beiktatása is.

A tanácsfeloszlátás hírére megerősített az Universul mai számában megjelent hír, amely röviden arról számol be, hogy Aradváros tanácsát tegnap feloszlatták és kinevezték az interimár bizottságot, dr. Robu János elnöklével. A tanács ügyében a hivatalos értesítést azonban Georgescu prefektustól várják, aki a tanács ügyén kívül a megye jóváhagyott 1928. évi költségvetését is magával hozza.

Telef. 70.

ERZSÉBET SLAGER-MOZGO

Telef. 70.

Ma d. u. 4.5. 1/2 7 és este 1/2 10 órákor a kellemes kertben.
A filmgartás büszkesége. — Fanamet briliáns remekműve, 12 felvonásban.

RAMON NOVARRÓ „BEN-HUR“.

Délután rendszeres elős, este 5 lejjel emelt helyárok.

Jön!

„ORLOW“ Petrovich Szvetiszlávval.

Jön!

Tikkadt nyári vásár adóárveréssel Aradon.

A pénteki hetipiác lefűzte az aradi nyári nagyvásárt. — A vásár kellős közepén nyilvános adóárverés folyt.

(Arad, július 6.) A hőmérő negyven fok fölé kapaszkodik. A hőségől sóhajtozó emberek verejtékükkel szaporítják a Maros vizét. A Maros megszülte a strandot, a városi mérnöki hivatal az átszállító kompot és a hidat. Eldugott helyeken az emberek fürdőkészítumből lopják ki magukat az uccára is, kánikula van. Álmosító, lenyüguző forrás, egyetlen szezoncikk az uborka. Tesped, nyulik, olvad, málik és folyik minden. És most, ebben a „minden lépés fáradságot jelentő“ hangulatban vásárt csinálnak Aradon. És most ebben a hangulatban, élelnélküli vásárban, megíródik az obligát vásári riport a fűlledt vásári bódékról, az igazságot szűrő árú-sítókról.

Mit is írjak rólatok? Hiszen ha veletek foglalkozom, nem írok a vásárról, vásárról pedig nem igen írhatok, mert az nincs. Nem is értem, miért állították fel ezeket a deszkabódékat, amelyekben olyan katonás sorrendben sorakoznak a cipők, mézeskalácsok és nadrágok, hogy megesik a szíve rajtuk az embernek. Hát érdemes volt. Még annyi értelme sincsen a bódék felállításának, hogy alattuk vagy közöttük hűsöljön az ember. Ott még rosszabb, mert a mozdulatlan levegőben a suviazsos bőr és az erjedő teszta áporodott szaga terjed. Érdemes volt olyan szépen elrendezni ezeket a vevőkre hiába váró holmikait? Vajon miért is csinálják a vásárokat? Vagy talán a nagyvásár ma már olyan beidegződés az embereknek, mint az ateistának a templombajárás?

A fentiekből látható, hogy a ma kezdődött aradi nagyvásár szereplése miatt még egy közönséges pénteki hetipiác is járhatna. Nincs semmi. Még a papagájos néni is szélnak eresztette százharminc esztendő görbcsőrű madarát és az bizonyára visszarepült Afrikába ükunokáját meglátogatni. Az „öcső János“ nyilván Ganz-Danubius részvényekbe fektette tőkéjét, a karikabódók elmentek cow-boynak Amerikába és most lasszót vetnek a vad indián törzsfőnökre, a céllövők talán az északi sarkra mentek jegesmedvére vadászni. Ugy eltűntek ezek a derék legények, akik valamikr hangos ajánlataikkal lüktetést jelentettek az aradi nagyvásárokat számára, mintha sohasem jártak volna erre. De valami mégis volt, ami megmentette a vásárt a végleges és szégyenletes kudarcától. Ezt a valamit, amiről be kell ismernünk, kedves és szórakoztató volt, a pénzügyi hatóságok rendezték a vásári közönség kedvére és megnyugtatóra.

Ma délelőtt tíz órákor egy csizma és egy fapatasátor között dobpergés hallatszott. A kik a főtéren jártak, mert ott történt az eset, felfigyeltek a szokatlan hangokra, megtörtültek izzadt homlokukat és megpróbáltak gondolkodni. Nehéz eset volt ebben a melegben, de végre, akik véletlenül hűvösen álltak, ki-

sütöttek, hogy nyilván árverés van a pénzügyigazgatóság környékén. Féltnegyig pergett a dob, amíg nagynehezen összevanszórogta az emberek. Egy kopott asztal mellett Szőke Sándor pénzügyi tisztviselő ült és szinte fudokolva mondta:

— Egy varrógép, három stelázi, egy írógép és két szék kerül árverés alá. A varrógép kikiáltási ára háromszáz lej. Ki ad többet érte?...

Csönd. A kivonat nyöszörög el a tömeg mellett és fekete füsttel festi be az üvadó arcokat.

— Háromszáz lej — csuklik valaki.

— Tessék letenni a bánatpénzt, éppen háromszáz lej.

Az ajánlattevő kiizzadja a pénzt és leteszi az asztalra. Egy gyermekhang elkijáltja magát:

— Ötszáz lej!

— Kérem a bánatpénzt — szóló sablonosan Szőke Sándor.

Rablótámadás történt az aradi városligetben.

Harmincezer lejt vettek el egy aradmegyei gazdától.

(Arad, július 6.) Vakmerő rablótámadás történt ma reggel az aradi Városligetben. Egy közel közszégből érkezett Aradra bevásárlás céljából egy jómódu gazda. A városligeten ment keresztül, amikor hirtelen három ember támadta meg és mielőtt védekezhetett volna, kiragadták zsebéből tárcáját, amelyben harmincezer lej készpénz volt. A rablótámadók futásnak eredtek és a megtámadott gazda utánuk rohanva, segítségért kiáltott. A segítségkérésre többen arra siettek és üldözőbe vették a rablókat. Már az egyiknek, aki a tárcát kezében

tartotta, nyomába érték, amikor az hirtelen az előtte futónak dobta oda az elrabolt tárcát, de ezt csak akkor tudták meg, amikor a rablót sikerült utóizni. Megmotozták, de nem találták meg nála a rablott tárcát. Egyik üldöző jelentette az elősiető rendőröknek, hogy a harmincezer lejt a két — az ő-temető felé rohanó — rabló viszi magával. Az üldözés tovább folytatódott, azonban a vakmerő rablóknak sikerült eltűnniök. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást vezette be kézrekerítésükre.

Medgyaszay Vilma Aradon.

Beszélgetés a leghíresebb magyar dízőzzel.

(Arad, július 6.) Csodálatos: vannak emberek, akiket nem tör össze az utazás, a fáradság, a kedélyüket átmentik minden vonalon. Itt van például az isteni Mimi, a nagy Medgyaszay Vilma. Nincs talán öt perce, hogy a londoner fölcipekedte utána a hatalmas koffert a szállodába, én már fönültem nála a szobájában és mit tehettem — elkezdtem kinózni. Ezt úgy hívják interju. Ilyenkor rendszerint sokkal kellemetlenebb értelmezésben kellene venni az interju dolgát. Mondjuk egy indiszkrét fiatalember alkalmatlankodásának. De az isteni Mimi másképp itéli meg a helyzetet. Ő tudja, hogy mi a kötelesség. Sőt csodák-csodája: kötelesség, amit mosolygva, aranyos humorral, közvetlenséggel átszöve végez el. Kérdések? Ugyan, hol van azoknak bevarásától Medgyaszay Vilma. Csak rászól az emberre, hogy „írja meg.“

És „az ember“ írja:

— Tehát írja meg, hogy a Mimi, a nagy Mimi, az isteni, örömmel jött a városba, annál is inkább, mert Aradot tisztelhetem szülővárosomul. Írja meg, hogy a művész nő szebb, mint valaha

ÖN SOKAT FOG NEVETNI
MA SZOMBATON,
ha megnézi a
MAROS és APOLLO
mozgókat

1/2 10-kor 5, 7 és 1/2 10-kor
kezdődő műsorait:

SYD CHAPLIN
mint betegápoló

„O“ Harold Lloyd:
Oh be szép kocsi.

A szezon legkacagatóbb vigjátéka.

Holnap vasárnap
1/2 12 órákor

NAGY MATINE különleges
műsorral.

Az emberek lustán nevetnek, fáradt vigyorlásra húzódnak a verejtékező arcok. Egy meztelábos uccagyerek fut a városháza felé és grimaszokat vág az árverezőkre. Olyan nehézkesen, kánikulásan folyt az árverés, hogy tizenkét óra elmúlt, mire elkelték az adóba lefoglalt holmik. A varrógépért 400 lejt, az írógépért kilencszáz lejt, a steláziért hatszázötven lejt kapott a pénzügy. A székek nem kellett senkinek. A vége felé már csak két ember maradt az árverésnél. Két makacs, azértse típus, akik csak azért tartottak ki, hogy egymásért versenyezzenek. Nehézen bírták volna a szégyent, hogy ne az övük legyen az utolsó szó. Egy asztalos és egy kereskedő licitált egymásra. Végre a kereskedő győzött.

Mégis csak volt valami hangulat az aradi nagyvásárban, ami majdnem olyan érdekes volt, mint annak idején a papagájos néni...

P. G.

és sárga pongyolában fogadta a sajtót, miközben csilingelve fölnevetett.

— Írja meg, hogy Oradeán alig tudtam egyrat venni a szinpadról, meg hogy Bécsbe hívnak és október 16-án Berlinben fogok fellépni. Ez a jövőm. A jelenem: egyelőre szólni akarok Herz Hugóról, aki a legtöbbet foglalkoztatott zongoraművész Magyarországon, ő a kísérem. Műsoromnak széles skáláján mindenki megtalálhatja a magagét, őszintén szólva, valóban ilyen jó műsort még nem igen tudtam összeállítani. Bartók egyenesen nekem írt (másnak nem is igen szokott írni) nyolc számot.

— Aztán benne legyen az interjúban az is, hogy a művész szép, tiszta, fiatal, most kanyarog X. Y. éve felé, ezzel ugyanis szokásos mostában kacérkodni, jól vagyok, örülök, mosolygok... na igen... kész... pássz... ennyi az egész — fejezte be a gyors interjút a pompázatos magyar díző.

Na igen, kész, pássz, ennyi az egész.

Őszintesége, a nagy Mimi túlaradó temperamentumában vígan nevetett és kézcsókra utatott kezét...

(—)

Városi tanács-választás küszöbén.

Hogyan folyt az első alkotmányos választás Aradon. — Amikor a magyarok és románok választási paktumot kötöttek.

(Arad, július 6.) Most már, hogy öreg vagyok és a múltban élek a küszöbön álló községi választások hírére meglevenednek képzeletemben a régi aradi választások, főlélednek bennem emlékek a régi időkre, eseményekre, személyekre. Gondolataim elvisznek az elmúlt időkre, régi és már részben elfeledett sok névre, akiknek alakjai lelkeim előtt most is úgy állnak, amint őket ezelőtt 65 évvel ismertem. Felejthetetlen napok zajlottak le az 1867. év tavaszán Aradon. A Deák Ferenc által alkotott kiegyezést szentesítették, megszünt a provizórium és kiáltott a szabadság. Kibírdették az alkotmányt, kinevezték id. gróf Andrássy Gyula elnöklete alatt a felelős magyar minisztériumot, megtörtént a koronázás, ezután kezdődött a városi és megyei törvényhatóságok rendezése.

Akkoriban a megye dominálta a várost és a megye főispánja volt egyszemélyben a város főispánja is. Az első alkotmányos főispán Szende Béla volt, akiből később honvédelmi miniszter lett. A birtokosok, akik abban az időben a tulajdonképeni irányadók voltak, a megyében laktak ugyan, azonban minden birtokosnak volt háza Aradon és amikor a megye székhelyén diétát tartottak, megtelt a város a megyei zsenikkel, a mulatóhelyek, színház zsúfoltak, a főuccak népesek lettek, szóval nagyon mozgalmas élet keletkezett Aradon. Téli a birtokososztály a városban lakott és egyik estély a másikat követte. Különösen fényesek voltak a megyei bálak. A város lakosságának tekintélyes, intelligens, érdemekben gazdag polgári osztálya, amelynek élén a Tomesz, Freyberger, Reck, Verbos, Schwob, Scholtz, Walder, Priegl, Prinner, Stampfl, Tedeschi, Fiegl, Bisztriozky, Scherfeneder, Heiri, Betteheim, Dank, Ritz, Grünwald, Székly, Probst, Obetko, Ernyei, Maresch, Wallisch, Sonnenfeld, Schreyer, Lillin, Habereger, Mittemann, Boros, Barabás, Spenner, Krammer, Hendl, Vagács, Koditek, Stiegler, Limbeck családok állottak, egészen elkülönítve éltek a birtokososztálytól.

Az 1867. év május havában a megye és város egyszerre tartotta tisztújító ülését. Mozgalmas napok folytak le akkoriban Aradon. A választási küzdelemben a románsági is élénk részt vett, mert a román és magyar pártok paktumot kötöttek. Így ezután sok vezető állást és amellet több kisebb állást is románokkal töltöttek be. A románok nagy lelkesedéssel — román dalokat énekelve — vonultak fel a szavazó-sátrakhoz és ott a paktumhoz hűven adták le szavazatukat. A város uccái zajosak voltak a magyar és román korteszótákától. Mintha a levegő is lázzal lett volna telítve, mindenféle zene, a színházban díszelőadás, kivilágítás, fáklyásmenet, bankett jobbról-balról. A városiak részére a fütéren, a megyeiek részére pedig a megye kertjében állították fel a szavazó-sátrakat. Egy-egy tisztviselő megválasztása után felhangzott az éljen és a szentcsiszka, megszólalt a zene, majd a megválasztott lépett a pódiumra és mondotta el — hol magyar, hol román nyelven — programbeszédét.

A megyei tisztújító közgyűlést Szende Béla főispán nyitotta meg. A jegyzőkönyv vezetésére kinevezte Tabajdy Károly, jegyzőt, a szervezőbizottságba pedig Atzél Péter és Török Gábor elnöklete alatt Kovács Agoston, Dezső Ádám, Návay Imre, Winkler János, Bán János, Jomavescu Lázár, báró Bánhidy Sándor, Rosnyák Károly, Sujanszky Ensták és Beles János megyebizottsági tagokat delegálta; jegyzők: Szalay Antal és Purgy János voltak. Az első alispáni állásra Nagy Sándort választották meg. Felhangzott ezután a lelkes éljenés és a város uccáin a korteszóta. A lelkes hangulatban folytatott további szervezések alatt második alispán Popovici Zsigmond lett, árvaszéki elnök Constantini György, főjegyző: Tabajdy Károly, jegyzők pedig Vásárhelyi Dezső, Beles Já-

nos és Goldis József (későbbi püspök), főjegyző: Ebesfalvi György, törvényszék tanácsbíró: Avarffy Károly, Szokolczay Lajos, Missits Manó, Kosztolányi Antal és Hesz József, főszolgabírók: Ormos Péter, Sandrai Lajos, Czárán Antal, Bartha Ferenc, Warga Flórián, Szentos Károly, Paguba Vazul, Nagygyám: Vaanay János.

A városi sátorban is hasonló lelkes hangulatban folyt a szavazás. Polgármester Atzél Péter, főjegyző: Tótfalussy Kálmán, tanácsnokok: Ottrubay Károly, Frits Róbert, Szeiler Jakab, Kopcsányi Kristóf, Szokolits János lettek. árvaszéki úrnök: Dratsay Zsigmond, ügyész: Szavits Miklós, városbíró: Frusa György, főkapitány: Papp János, alkaptány: Urbányi János, Somogyi László és Bárdy István lettek. A mai kor már régen elfeledte azokat a gyönyörű májusi napokat, amikor a levegő telve volt fényvel, lelkesedéssel s a fel és alá hömpölygő választókat egy olyan névtelen, boldog érzés hatotta át, amelynek nem is tudnók nevet adni. Érdemes tehát, hogy a mai kor is, úgy a távolból tudomást

A constancai orvos borzalmas büne.

Soffőrjével meggyilkoltatta volt kedvesét.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) Szenzációs letartóztatás történt tegnap Constantában. Az ügyészség gyilkosságra való felbujtás címén váratlanul letartóztatásba helyezte Popescu Toma dr. adam-chisi járási orvost, aki soffőrjével meggyilkoltatta Ecaterina Margarit nevet kedvesét. Az orvos mintegy két esztendője, szerelmi viszonyt folytatott laboránsnőjével, a fiatal Margarit Ecaterinával. Ezelőtt egy esztendővel az orvos hirtelen megnősült s ettől a pillanattól kezdve rendkívül terhes volt ránézve ez a viszony, különösen mert az elcsábított leány állandóan szemrevetésekert tett neki, nem várt nősülése miatt. Legutóbb aztán a leány elhatározta, hogy viszonyokról felvilágosítja az orvos ifju feleségét, aki egy dusszardag földbirtokos leánya. Popescu dr. természetesen tartott a következményektől s attól való félelmében, hogy felesége elhagyhatná, elhatározta, hogy elteszi láb alól régi kedvesét. Rábeszélte soffőrjét, hogy 30.000 lejért és egy autóért gyilkolja meg a leányt.

A soffőr az elmúlt szombaton autótúrára hívta Margarit Ecaterinát, aki gyanútlanul beleegyezett. Amikor a carolui erdő közepé-

● MA, SZOMBATON ●

PUSKIN VILÁGHIRŰ REGÉNYE

PIQUE DAME

és

BUSTER KEATN. MALEK LEÁNYNÉZŐBEN

● URÁNIÁBAN 5, 7 és 10-kor. ●

vagyunk ezekről az eseményekről. Az akkor szereplő, lelkes aradiak pedig eltűntek, mint az árnyék és semmisen maradt meg belőlük, csak a munka, amelyet becsületesen végeztek el.

Csiky János.

Letartóztatták az aradi postavám főnökét

Manta Péter két csomagot eltulajdonított egy aradi kereskedőtől.

(Arad, július 6.) Az Aradi Közlöny a felmerült rengeteg panasz és feljelentés alapján több ízben foglalkozott az aradi postavám körül különösen az utóbbi időkben történt törhetetlen anomáliákról. Arad kereskedői ugyanis az elmúlt hónapokban sorozatos kínos meglepetések és érzékeny veszteségek érték amiatt, hogy az aradi postavám akkori komcszionált bérelőjének, Manta Péternek hibájából a megérkezett csomagok elvámolása napokat késett, vagy pedig egyáltalán nem is teljesítették azt, következésképp az érkezett csomagok nagyrésze legtöbbször hasznavehetetlen állapotban jutottak el rendeltetési helyükre.

Az érdekelték feljelentésére több ízben vezettek le vizsgálatot Manta ellen, azonban sokáig eredménytelenül. Legutóbb aztán a kereskedők felkérésére az aradi Kereskedelmi és Iparkamara interveniált illetékes helyen az ügyben s az ennek következtében elrendelt vizsgálat alkalmával felmerült súlyosan terhelő bizonyítékok alapján a pénzügyminisztérium mintegy két hónappal ezelőtt megvonta Mantától a koncessziót. Ezután egy darabig rendben folyt a postacsomagok elvámolása, míg aztán legutóbb az érdekelték érthető meglepetésére a minisztérium rühilitálta Mantát, ujra kiadta neki a koncessziót s ennek birtokában Manta még fokozottabb rosszindulatot tanusított az aradi kereskedők iránt.

Mára azonban újabb, remélhetőleg ezuttal döntő fordulat állott be a postai elvámol-

lások ügyében. Löwinger Árpád aradi cég képviselőjében ugyanis dr. Steiner Ferenc ügyvéd sikkasztás címén feljelentést adott be az ügyészségen Manta Péter ellen, akit azal vádolt meg, hogy az elmúlt napokban neki átadott 7300 lej értékű két postacsomagot nem vámoltatta el, sőt nem is szállította el azokat. Niculescu főügyész ma délelőttre beidézte Manta Pétert, aki beismerte, hogy a két csomagot magának akarta megtartani, mert azt hitte, hogy erre a cég úgy sem fog rájönni. Beismerő vallomása után Manta Péter ellen az ügyészség letartóztatási indítványt adott ki s ennek következtében Sotirescu vizsgálóbíró ma vizsgálati fogságba is helyezte. Manta Péter letartóztatásának híre aradi kereskedő körökben kétségtelen megnövekedést keltett s remélhető, hogy az aradi postavám körül nem lesznek többé bajok.

— Gyilkol a hőség Amerikában. Newyorkból jelentik: Az amerikai hőség hihetetlenül nagy és százával szedi áldozatait. Newyorkban eddig 35-en haltak meg. Chicagóban pedig százán kaptak napszúrást. A nagyvárosokban nagymennyiségű fagylatok és italok fogynak. Az uccákon ujjfanta divatot hoztak be, óriási karimájú paprikalapokat viselnek, papirernyőkkel járkának, a férfiak ingben, nők pedig harisnya nélkül. A rendőroket, vilamosalkalmazottakat, vustasokat óránként váltják le. Több városban vízvezetéki csövekből mesterséges esővel árasztják el az uccákat.

H I R E K.

— **Nagyarányu személyi változások az aradi erdőgazgatóságnál.** Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszter I. Zeicu aradi erdőfelügyelőt Cernautiba, Gh. Coevari Cluj erdőfelügyelőt Aradra, A. Streza pécskai erdőfőmérnököt Aradra, M. Mihailescu aradi erdőmérnököt Alsófirizára, Zelesnyák János aradi erdőmérnököt Luncaniba helyezte át saját kérelmére. Szolgálati érdekből I. Cartianu bacaul erdőfelügyelőt Aradra, Bacșilla Lajos aradi erdőfelügyelőt Chisinauba, Kiss István gladnabányai főmérnököt Aradra, I. Moga lugosi főmérnököt Aradra és I. Montia aradi erdőmérnököt Facsádra helyezték át.

— **Rothermere lord cáfolata.** Budapestről jelentik: Rothermere lord levelet írt az aradi magyar sajtóhoz s kérte, hogy cáfolják meg a legerélyesebben azt a mendemondát, amely szerint neki magyar lapoknál, vagy vállalatoknál érdekeltsége volna.

— **Az új osztrák igazságügyminiszter.** Bécsből jelentik: A lemondott Dinghoffer helyébe a nemzetgyűlés ma Slamát választotta meg igazságügyminiszternek.

— **Julius 10-én lesz ítélet a Monitorul Oficial sikkasztói ügyében.** Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i tábla ma tartott folytatólagos tárgyalást a Monitorul Oficial sikkasztói, Falcoianu és Petcu Vasile felebhezési ügyében. A mai folytatólagos tárgyaláson a vádlottak védői mondották el beszédüket. Ítéletki hirdetésre július 10-én kerül sor.

— **Palesztina új főbiztosa.** Londonból jelentik: A király Palmer lord helyébe Palesztina főbiztosává Robert Chancellert nevezte ki.

— **Felhívás a katonakötelesekhez.** Az 1880-1904. kontingensbe tartozó katonakötelesek saját érdekükben haladéktalanul jelentkezzenek katonai könyvecskéjükért abban a rendőrkerületben, ahol nyilvántartják őket. Ez a felhívás vonatkozik az 1920-ban alkalmazhatatlannak minősítettekre is, akiket aztán későbbi revízió besoroztak, akár katonai, akár segédszolgálatra.

— **Felmentették az oroszországi német mérnököket.** Moszkvából jelentik: A Donecvidéki bányamérnökök perében a bíróság ma reggel hirdette ki az ítéletet. Mayer Ottó és társait, a német mérnököket felmentették, Badstieber kivételével, akit egy évi börtönre ítélték, de az ítélet végrehajtását felfüggesztették. A többi, orosz vádlottak közül 11-et halálra, 38-at pedig súlyos fegyházbüntetésre ítélték.

— **Stern Gyula vezérigazgató üdülése.** Stern Gyula, a Lomási Erdőpar r. t. aradi vezérigazgatója — mint emlékezetes — szerencsésen felépült azokból a súlyos sérülésekből, amelyek ezt a kivételes energiájú embert több hétre ágyba kényszerítették. Mint ismeretes, autószerencsétlenség áldozata lett Stern vezérigazgató és az aradi Therapia szanatóriumban ápolták heteken át. Orvosi tanácsára, a most felgyógyult vezérigazgató Karlsbadba ment utókurára, ahonnan hamarosan ismét a legteljesebb munkakedvvel és erővel tér vissza Aradra.

— **Borzalmas autószerencsétlenség.** Londonból jelentik: Az oxfordi országúton több falusi legény másfél méter magasságban drótköteleket feszített ki, amelynek egy autó teljes erővel nekifutott. A drótkötél a soffőr és az autó három utasának fejét a szó szoros értelmében lemetszette. A tettesek elmenekültek.

— **Kínai rablótámadás egy vonat ellen.** Londonból jelentik: A keletkínai vasúttársaság vonalán tegnap álarcos banditák megtámadtak egy gyorsvonatot, amelynek utasai közül négyet megöltek és nyolcat súlyosan megsebesítettek. A külföldi utasokat, akik között igen sok japán volt, egytől-egyig kifosztották. Távozásuk alkalmával több utast tuszként magukkal vittek, hogy magas váltságdíjat követeljenek értük.

— **Eladták a volt Millenium-épületet.** A sibui Albino-bank megvásárolta a Hirschfeld Móric aradi nagykereskedő tulajdonát képező Millenium-épületet 6,600,000 lejért. A ház, mint ismeretes, Hirschfeld Tagányi Sándor dr.-tól vette nemrégiben 5,800,000 lejért. A sibui bank hír szerint immár saját házában fiókot létesít Aradon.

Véres fegyenc-lázadás Ocnele-Maren.

A súlyos rabeságra ítelt bűnösök kitértek a fegyházból. — Véres tüzharc a rabok és fegyőrök között. Hat halott, négy súlyos sebesülés, két fegyenc elmenekült.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) A minisztertanács az esti órákban még javában folyt, amikor háromnegyed 7 órakor sürgősen telefonhoz hívták Stelian Popescu igazságügyminisztert és közölték vele, hogy Ocnele Mareből érkezett távirat szerint az ottani fegyenc felbontották a börtön falát és tömegesen el akartak szökni. A szökést szerencsére még idejében vették észre, a megerősített őrség lövéseket adott le, minek következtében igen sok fegyenc megsebesült. Abban a pillanatban még nem lehetett tudni, hány fegyencnek sikerült a fegyházból megszöknie. A hír leírhatatlan szenzáció erejével hatott. Az igazságügyminiszter azonnal visszament a minisztertanácsba s ott jelentést adott le az esetről, majd újból a folyósóra jött és telefonon felhívta az igazságügyminiszteriumot, elrendelve, hogy azonnal kérjenek be kimerítő jelentést Ocnele Mareből.

Az ocnamarei fegyencszökéssel kapcsolatban ma reggel aztán részletes hírek érkeztek. Tegnap este hat órakor mintegy husz fegyenc, akik nagyrészt életfogytiglan voltak elítélve, ismeretlen módon fejszékhez és kalapácsokhoz jutottak és megközelelték azt a szobát, ahol az örök fegyvereiket tartják. A szobában lévő fegyőröket egy helviségbe zárták s hogy hamis látszatot keltsenek, a fegyőz egyik falát kibontották és ezután elmenekültek. A bezárt fegyőrök valahogy figyelmessé tették az igazgatóságot szorult helyzetükre, mely azonnal alarmozta a teljes őrséget. Az őrség üldözőbe vette a fegyencet, akik valóságos harcba bocsátkoz-

tak velük. Az őrség leadott főveléssel következtében hat fegyenc meghalt. Kettő súlyosan megsebesült, akik közül az egyik halállal vívódik. Két fegyencnek sikerült elmenekülnie. Éjjel tizenkét órakor a halottakat összeszedték és egy helyre gyűjtötték össze.

A véres fegyenc-lázadásról a megjelent hivatalos híradás a következőket mondja:

Az ocnele-marei fegyenc-telep Romano-vicinék és Sviragimák, a bucuresti-i Dudesti uccai Rosch-házaspár gyilkosainak vezetésével összeesküvést szöttek és kiakarták szabályítani a telep 336 fegyencét. Tegnap délután hat óra husz perckor a fegyőrök kalapácsokkal és baltákkal felszerelve áttörték az örök szobájának a falát, majd a szobában talált fegyvereket és revolvérokat magukhoz véve, megszótktek, az örökre pedig bezárták az ajtót. A fegyházőröknek rövid idő múltán sikerült kiszabadulniuk és a katonasággal együttesen üldözőbe vették a fegyencet, akiket egy szomszédos völgyben utólrtek. Mindkét részről heves tüzharc fejlődött ki, amelynek során hat, életfogytiglani fegyházra ítelt rabot agyonlöttek és kettőt súlyosan megsebesítettek. Két fegyőr súlyosan megsebesült, két fogolynek nyoma veszett. Az igazságügyi miniszterium vizsgálóbiztost küldött ki a lázadás ügyében.

Dimitriu, a fogházak vezérigazgatója ma Ocnele-Marera utazott a tegnapi véres fegyenc-lázadás ügyének megvizsgálására. A vezérigazgató holnap érkezik vissza Bucurestibe és tesz jelentést az igazságügyi miniszternek.

Letartóztattak két monopol-ügynököt Aradon.

Visszaélések az aradi monopol-razziák körül. — Újabb feljelentések Balan volt rendőrtiszt ellen.

(Arad, július 6.) Balan Andrei, a különféle visszaélésekkel vádolt volt aradi rendőrközmisztáros vizsgálati ügyének ma újabb fejezete támadt. A napokban beadott újabb feljelentések alapján ugyanis az aradi államrendőrség az ügyészség megkeresésére őrizetbe vette s ma délelben átkísérték az ügyészségre Marinescu Cornel és Berea Miklós aradi monopol-ügynököt, valamint Balan Andreit, akiket a feljelentők azzal vádolnak meg, hogy a legutóbbi emlékezetes és városzerte általános felháborodást keltett monopol-razziák során tömeges hamisított csempé-

szési jegyzőkönyveket vettek fel. A megvádolt ügynökök az ügyészségen tagadták, hogy részt vettek volna a jegyzőkönyvek meghamisításában, de különben is mindenben Balan utasítására jártak el. A feljelentésekhez csatolt és kétségkívül hamisított jegyzőkönyvekről kijelentették, hogy az ő kézírásuk ugyan, de az adatokat Balan maga díktálta és ők nem is látták az elkobzott csempészcikkekét. Az ügyészség indítványára Sotirescu vizsgálóbíró kihallgatása után vizsgálati fogságba helyezte a két monopol-ügynököt, míg a tagadásban levő Balan Andreit szabadon engedte.

Bárhhol megjelent, bárhhol hirdett könyv SANDOR FERENC-NÉL megszerezhető.

— **A vécsi Helikon akciója.** Marosvécstől jelentik: A marosvécsi Helikonban tömörült erdélyi örök szabadszervezete tegnap elhatározta, hogy az erdélyi magyar középiskolai növendékek magyar nyelvű íráskészségének előmozdítására 20 ezer lejes jutalmat tűz ki, azoknak a diákoknak a számára, akik a jövő évben a legjobb magyar nyelvű dolgozatot írják. A pályázati feltételeket később fogják megállapítani és a verseny valószínűleg Clujon lesz. A tanácskozás folyamán szóba került a tisztán magyar irodalmi és művészi célokat szolgáló kamara-színház létesítésének kérdése is. Ezzel kapcsolatban megállapították, hogy mindaddig, amíg az állam az ilyen, tisztán irodalmi vállalkozást is 26 százalékos adóval sújt, a kamara-színház megvalósítása lehetetlen.

— **Szerencsétlenül járt moziszinész.** Berlinből jelentik: Harry Piel, a világhírű moziszinész, egy motorkerékpáros filmfelvételnél három méter magasságból lezuhant és súlyosan megsérült kezén és lábán.

— **Legújabb regények Kerpel könyvtárában.**

— **Magyar anyák jutalma.** Budapestről jelentik: Zsitvay Tibor indítványára az egyes párti képviselők elhatározták, hogy egyenkint öt pengővel járulnak hozzá azoknak a magyar anyáknak a megjutalmazásához, akik a letebb gyermekeket nevelték fel.

— **Magyar pilóta világrekord-javítása.** Dessauból jelentik: Risztics és Zimmermann pilóták ma délelőtt tizenegy órakor már harminc órát tartózkodtak a levegőben, eddig negyvenet kiontértek repülve be. A pilótáknak még holnap délután öt óráig kell a levegőben maradniuk, hogy a világrekordot megjavítsák.

— **Türhetetlen hőség Olaszországban.** Milanóból jelentik: Olaszországszerte türhetetlen hőség uralkodik. Árnyékban 35 fok Celsius hőség van. A nagy szárazság erős kárt okoz a mezőgazdaságban, a falvakban esőért imádkoznak.

— **Az Első Magyar Általános tötötte véletlenül támadt.** Budapestről jelentik: Az Első Magyar Biztosító r. t.-nél történt tűzzel kapcsolatosan a vizsgálat megállapította, hogy a nagy melegen megrepedt tetőpalán keresztül a kéményből szikra pattant ki, amely a padlason felhalmozott gyulékony anyagokat lángalobbantotta. Miután a felelősség senkít sem terhel, az őrizetbe vett kéményseprőket szabadlábra helyezték és a nyomozást beszüntették.

— **Herzl-gyászünnepélyt az idén is az Aviva-Barissia rendezi,** holnap este fél 10 órakor a zsidó iskola udvarában. Belépés teljesen díjtalan.

Irodalom és művészet

— **Medgyasszay Vilma egyetlen sanzon-estje** ma este fél 10 órai kezdettel az aradi nyári színházban, pompás műsorral. Elővételű pénztár a téli színházban.

Thornberg pilóta Lundborgékat is megmentette.

Cáfolják Amundsen megkerülésének híret.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Stefani-iroda hivatalos közlése szerint Nobile tábomok újabb részleteket közölt az Italia katasztrófájáról. A léggömbbel elsodortokról emondotta, hogy legfeljebb husz-harminc kilométernyire kerülhettek tőlük. Miután társai husz perccel lezuhanásuk után fekete füstoszlopot láttak kelet felé az égboltozaton, arra a feltevésre jutottak, hogy a léghajó burkolata tüzet fogott és ebben az esetben utasai nem menekülhettek meg.

— Kétségbeesett helyzetünkben — mon-

dotta a tábornok — úgy vélekedtünk, hogy bajtársaink esetleges halála jobb sors a miénk-nél, mert nekünk a lassu halálra kellett elkészülnünk.

Az újabb kingsbayeri jelentések szerint Amundsen megmentését erősen cáfolják. Lundborgék fégtáblája Lieght Smith fokhoz hét kilométer közelébe sodródott. A svéd hadügyminisztérium ma reggel a következő táviratot kapta: — Thornberg ma reggel megmentette Lundborgékat. A távirat híre nagy örömet keltett az országban.

Betörték az aradi Iosif Vulcan-középliskolába.

Az ismeretlen tettesek elvitték az intézet éremgyűjteményét.

(Arad, július 6.) Ritka vakmerőséggel végrehajtott betörés történt tegnaptól mára virradó éjszaka Aradon a Iosif Vulcan polgári iskolában. A tettesek, akik valószínűleg pénzt akartak rabolni, elvitték az iskola muzeális értékű, híres érem- és régipénz gyűjteményét, amelyet az iskola igazgatósága egy lezárt szekrényben őrzött a diszterem melletti szobában. A betörést csak ma reggel vette észre az iskola szolgálója, aki az igazgatói iroda takarításához akart hozzáfogni. Az iroda ajtaja tárva nyitva volt és a helyiségben lévő szekrények ajtajait szintén nyitva és a fiókokat kihuzva találta. Azonnal jelentést tett Babescu Viktor igazgatónak, aki nyomban megvizsgálta a feltört szekrényeket és fiókokat. Azoknak tartalma teljesen fel volt dülva, de nem hiányzott belőlük semmi. Csak később derült ki, hogy a vakmerő tettesek nem elégedtek meg az igazgatói iroda átkutatásával, hanem eredménytelen munkájuk után a diszterembe mentek.

A diszterem összes szekrényeit és asztalait szintén feldúlták, miután itt sem találtak számukra alkalmas értékeket, a diszterem melletti szoba ajtáját törték fel. Itt volt egy szekrényben elhelyezve az éremgyűjtemény. A tettesek feltörték a szekrény ajtáját és a benne lévő összes arany, ezüst, bronz és más fémből lévő ritka értékű ér-

meiket magukhoz vették. Az elrabolt érmek értékét nem lehet megállapítani, mert azoknak legtöbbször muzeális értékük volt. Akadt közöttük olyan régi, még a kelták idejéből származó érem is, a melynek értéke bizonyára sok ezer lejt tesz ki. Ezenkívül római és történelem előtti, biblia-korbéli érmek is voltak a gyűjteményben, amelyek most a betörők kezeibe kerültek, akik valószínű, ha idejekorán nem sikerül őket kézrekeríteni, mint nekik értéktelen tárgyakat elkótyavetyélik azokat. Az a feltevés is kialakult, hogy a betörők esetleg nagyon jól ismerték az éremgyűjtemény értékét és a betörést csupán annak elrablásáért hajtották végre.

Babescu Viktor igazgató azonnal jelentést tett a vakmerő betörésről az aradi államrendőrségnek, ahonnan Jancu Traian igazgató ment ki a helyszínre és személyesen vette kezébe a nyomozást. Valószínűnek látszik, hogy a betörők még az esti órákban egy üres tanteremben rejtőztek el és megvárták míg minden elcsendesedik és végrehajtották vakmerő tettüket. Az épületből a reggeli kapunyitás után sikerült elmenekülniök. A betörők semmi nyomot nem hagytak maguk után, de azért remény van arra, hogy hamarosan sikerül őket kézrekeríteni.

Szerelmi naplót vezetett egy berlini orvos,

aki egy tizenöt éves démonnal való kalandja miatt a legújabb berlini botrány központjába került.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A berlini esküdtbíróóság előtt tegnapp kezdődött meg dr. Alfred E. berlini szakorvos ügyének tárgyalása. Ez az ügy rendkívül érdekes fejleményekben gazdag és így a tárgyalás elé feszült érdeklődéssel tekint a közönség. Dr. E., aki éveken keresztül mint a nemi betegségek orvosa működött, azzal van vádolva, hogy elcsábított egy kiskorú 15 éves leányt. Eleinte az volt a feltevés, hogy egy orvos durva kötelességmegszegéséről van szó, amelyet egy fiatal paciensevel szemben követett el, később azonban kiderült, hogy tulajdonképpen egy orvos privát szerelmi ügye az egész.

Dr. E. éveken keresztül terjedelmes naplót vezetett, amelyben feljegyezte összes női ügyeit és ezenkívül terjedelmes címteret állított össze azokról a hölgyekről, akikkel diákkorá óta a szerelem porondján találkozott. A napló pikáns feljegyzéseket tartalmaz az egyes hölgyek temperamentumáról, szerelmi művészetéről és az egyes kalandokról sikeréről és boldogító vagy lesújtó eredményéről. A névsornál kereszttekkel, kérdőjelekkel és körökkel vannak megjelölve az egyes nevek, sőt dátumok és pár szavas megjegyzések is szerepelnek az egyes nevek után. Szőke, szép, nagy orru, édes és egyéb ilyen jelzők találhatók a névsor neveinél.

A legérdekesebb azonban a szerelmi mérleg, amelyet minden esztendőben a legnagyobb pontossággal összeállított az orvos és amely naplójának mellékletét alkotja. Amit nem tudott a saját egyéniségével a hölgyeknél elérni, — mert hiszen dr. E. — mint a legtöbb nőcsábító — nem éppen Adonisz, azt pikáns képnyűjteményével igyekezett pótolni. Ennek a gyűjteménynek, úgy látszik, óriási hatása volt a nőknél, mert a naplóban ilyen megjegyzések találhatók: „A képek hatása frappáns volt”. A képek nyomán a praktikus része az estének bekövetkezett.

Ez a napló, a képnyűjtemény és a címter a múlt év szeptember havában a rendőrség kezébe került. Egy őszi reggelen ugyanis rendőrök állítottak be dr. E. lakására, egy fiatal leányt kerestek ott, aki szüleinek tudta és engedélye nélkül távol maradt otthonról és állítólag az orvosnál töltötte az éjszakát. Közmikusz jelenet következett be. Többszöri kopogtatásra sem nyit ki az ajtó. Dr. E. hallotta, hogy a zár körül motoszkálnak és érezte azt, hogy alkalccsal akarják felnyitni, vagy esetleg fel akarják feszíteni a lakás ajtáját. Dr. E. nem gondolt arra, hogy a rendőrség emberei tesznek nála látogatást és ezért a legközelebbi rendőrőrszobába telefonált, bejelentve, hogy betörők akarnak hozzá bejutni, fessegetik az ajtót és segítséget kér. Addig is azonban, amíg a rendőrök megérkeztek, támadásra készült fel, revolvert rántott elő, egy régi tisztí kárdot vett a másik kezébe és rohamsisakot tett a fejére.

Amikor a bűnügyi rendőrség emberei és a rendőrőrszobából elősiető emberek dr. E. ajtaja előtt találkoztak, hamarosan tisztázódott az ügy, az ajtó felnyitott, a rendőrök behatoltak a lakásba, megtalálták a kislányt, a naplót, a címjegyzéket és a képnyűjteményt. Dr. E. kétségbeesetten védekezett. Kijelentette, hogy a kislány 15 éves kora ellenére a legtökéletesebb démon, akinek a szerelmi művészet terén óriási tapasztalatai vannak és ezekről a tapasztalatokról már napokkal ezelőtt tanúbizonyságot tett, amikor dr. E.-vel egy kedélyes autókiránduláson volt. Nem lehet csábításról szó, mert hiszen dr. E. a leány édesanyjával megbeszélte, hogy éjjel egy óráig nála lehet a kislány és ő haza is akarta küldeni a leányt, de az kijelentette, hogy a szülei Weekendre utaztak, amugy sincsenek otthon és így nyugodtan maradhat reggelig.

A tárgyaláson az elnök ismertette a tényállást és az orvos előterjesztette a fentebb vá-

zolt védekezését. A leány tagadja azt, hogy anyjával az orvos megbeszélte volna az éjjeli kalandot és azt állítja, hogy az orvos csábításának áldozata. Az ítélet elé feszült figyelemmel néz a berlini szenzációéhes közönség.

STRAND SZANATORIUM

Dr. Horváth, volt Mahler, Abbázia.

Minden kényelemmel berendezett gyógyintézet közvetlen a strandon. Hidegvizkurák, az összes gyógyfürdők, villanyos kezelések, Zander, dieták. Igen mérsékelt árak. — Kitűnő konyha.

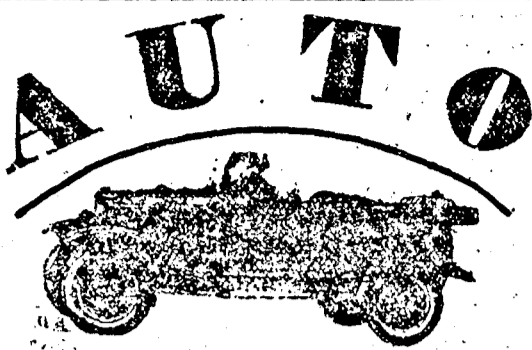
Olariu Justin jubilál.

Aradi Iparosvezér hármass ünnepe. — Ünnepe est az aradi iparosotthonban.

Amint egyrészt Nobile, Amundsen és társai a maguk önfeláldozó tetteivel, másrészt híres és hírhedt hadvezérek százezernyi embertársuk életének feláldozásával, fogalomná nővik ki magukat, úgy Olariu Justin neve is fogalmat jelent az aradi iparos társadalomban. Ez a magyarázata annak, hogy ma, amikor az egész ország közönsége a kölcsön és stabilizáció problémáján izgul és Arad polgársága a városi tanács felosztásának footballmérkőzését lesi, nem mulhat el ennek a szerény, de értékes iparos vezérnek négy évtizedes munkásságát megkoronázó iparos ünnepe észrevétel nélkül.

Minden bizonnyal értéket — ha egyelőre nem is anyagiakra átváltoztathatót — képeznek a sarkkutatók, a háborus vezérek hőstetei is, azonban vitán felül áll, hogy a közgazdaság terén végzett sikeres vezető munka az emberiség szempontjából, minthogy azzal a jobblét, a szebb élet, a kevésbé terhes munka, a vele járó elsőrangú értéket képviseli. Ilyen értelemben szolgálta eredménytelen munkával Olariu Justin a közgazdaságot és adta iskola példáját annak, miként válhatik a kicsi, szürke, nem történelmi nevet viselő és nem is előjogokkal született ember is tényezővé, közhasznú munkássá a társadalomban. De figyelemre méltó példáját szolgáltatja Olariu Justin jubileuma annak is, hogy nem szabad a nemzeti kérdést a munka terrénumára is kiterjeszteni, elég baj, hogy a politikával szétválasztják az emberiséget — nem szabad a vezetésre termett embereket a jó példaadás lehetőségétől csak azért elűzni, mert nem a többségi nemzethez tartozik. Olariu Justin a régi Magyarország határai közé tartozott Zaránd község görög keleti román tanítójának a fia; ipari pályára, cipésznek adja az apja, aki úgy tapasztalta, hogy az intellektuális kenyere nagyon szűk. Mint gyermekembar, az akkori céhek egyik legutolsó sarja gyanánt kerül segédkönyvvél a kezébe az élet forgatagába és tanulva — továbbképezve egészen fiatalon, 23 éves korában már önálló mester Aradon és román ajkúsága dacára — az akkor alakult ipartestületnek első elöljáróságában helyet foglal. És nem volt megállás, mint ahogy még ma, 63 éves korában sem engedélyezi önmagának a teljes pihenést. Megalakította az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetét, mint a magyarországi hitelszövetkezetek országos központjának fiókját. Vezeti, fejleszti azt. Megszerzi a kisiparosság részére a hadsereg bakanccsszükségletének egy tekintélyes hányadát, jól jövedelmező munkához juttatva ezáltal a cipészek egy igen nagy részét. Állami gépsegélyt szerez a termelő szövetkezet részére, ezáltal a gyárilpar körzetébe emelve a szerény egyesület. Elmegy a technológiára Budapestre, szaktanárrá képezeti magát és hazajövet éveken keresztül sok száz iparos társával és jövőbeli iparossal megosztja, amit tanult, tanítva őket és halad tovább az ipartestület társelnöki székébe és az imparium változásával, a magyar érmek és oklevelek megszaporodnak a „Meritum Comert si Industrial” II. oszt. ezüstérmével.

Mindezek fölé azonban megszerezte iparostársainak tiszteletét és bizalmát, amellyel soha vissza nem ért és így a kölcsönös megértés, az együvértartozandóság kifejezett érzésével kerül ünnepe és ünneplő vasárnap, a hó 8-án, az Iparosotthonban tartandó ünnepe zöld és fehér szatyalához, jegyzőkönyvbe megörökítendő az igazak iránti hálát és magasra emelt pohárral, égfelé emelt tekintettel kérni a Mindenhatót, hogy Olariu Justin példátadó múltja soká legyen a jövőnek is világitó szövétnék. (M.)

Autóklub keletül Aradon.

Trimbitioni Traian Iparfelügyelő érdekes akciója.

(Arad, július 6.) Az utóbbi időben szinte naponként jelentős mértékben szaporodik Aradon a forgalomba kerülő autók száma. Aradon és Aradmegyében eddig 855 autóra adtak ki forgalmi engedélyt illetve számot és az eddigi növekvési arányt véve alapul, előrelátható, hogy ez a szám az év végéig az ezres számon jóval felül fog emelkedni. Az autósport nagy népszerűsége következtében aradi szakértő körökben felmerült az a javaslat, hogy egy klub keretében egyesítse az autótulajdonosokat, azzal a céllal, hogy az részt fejlessze Aradon és a megyében az autóforgalmat, másrészt pedig megfelelő módon képviselje az autótulajdonosok különböző érdekeit, vagy sérelmeit az illetékes fórumok előtt. Az akció megindítója Trimbitioni Traian aradi ipariügyi inspektor, aki hivatalból tagja annak az autó-vizsgabizottságnak. Az ipariügyi inspektor ma igen érdekes nyilatkozatot adott az autóklub létesítésére irányuló akciójáról az Aradi Közlöny munkatársának:

— Talán mindenki tapasztalhatta — mondotta Trimbitioni Traian — hogy amikor a nagy országos autóversenyeket rendezik, Arad vagy teljesen kiesik a számításból, vagy pedig csak útfutnak a városban a versenyzők. Egyetlen egyszer történt meg, talán három évvel ezelőtt, hogy itt tartózkodtak fél napig a verseny résztvevői. Ezzel szemben Timisoarán, Oradea-maren, vagy Clujon minden esetben megálltak. Miért? Azért, mert az autósport szempontjából Arad nem érdekli a sportembereket, miután tudják, hogy nálunk semmiféle organizáció nincsen. Ha autóklubunk volna, intenzívebben bekapcsolódhatnánk az ország autóéletébe, ami csak hasznára lehet. Aradnak.

— Legközelebb, ha Bucurestibe utazom, a bucuresti-i autóklubban be fogom szerezni a szükséges információkat a szervezés tekintetében és akkor teljes erővel megindítom az akció az aradi autóklub megalapítására. Ha azután megtörtént a klub létesítése, sokat lehet tenni az autósport fejlesztése érdekében is. Elsősorban házi versenyeket rendeznénk, főképpen gyorsasági és időtartam versenyeket, azután pedig általános intézkedéseket sürgetnénk ki az egyes hatóságoktól, amelyek az összes autók érdekeit szolgálják. Hogy a sokból csak egészen kicsiny ügyet említek: az ország egyes részeiben már bevezetett utjelző táblákat felállítatnánk. Ezek, az egyes községek vagy városok határára elhelyezett táblák mutatják az irányt a legközelebbi község, vagy város felé és közölnék azt is, hogy az illető község vagy város hány kilométernyi távolságra van. Így megkímélnék a túrán levő autósokat, hogy állandóan a térképet böngésszék. Hathatósan közbenjárhatna a klub az egyes utak javítása érdekében is, hiszen itt a precedens, amikor a legutóbbi verseny alkalmával az aradi államépítészeti hivatal másfél millió lejt kapott a Timisoara felé vezető út rendbehozására. Ezek mind csak egyes kikapott részletek abból a nagyarányú programból, amelyet egy helyi autóklub itt megvalósíthatna. Természetes, hogy akkor, amikor autóklubról beszélek, nem olyan szervezetre gondolok, amely megelégszik azzal, hogy elegáns klubhelyiséget rendez be, néhány külföldi szaklapot jár, beszedi rendszeren a tagdíjakat és évenként két közgyűlést rendez, hanem egy olyan organizációra, amely tényleg törődik az autókérdésekkel és a befolyó jövedelmet az autósport fejlesztésére fordítja.

Autóutak épülnek Aradmegyében.

Az aradi államépítészeti hivatal nagyszabású programot dolgozott ki az utak rendbehozatalára.

(Arad, július 6.) Arad és Aradmegye autótulajdonosainak egyik legfontosabb problémája a rossz állapotban levő állami és megyei utak kérdése. Egyes utszakasok tavasz és őszi idején, amikor nagy a sár, teljesen járhatatlanok és ezért nagy szükség mutatkozott arra, hogy mielőbb történjen intézkedés a megyei autóforgalom érdekében az utak kijavítására. Georgescu János megyei prefektus a megye 1928-as költségvetésének összeállításánál belátta a probléma fontosságát és a költségvetésnek körülbelül egyharmad részét utjavításokra szánta. Az aradi államépítészeti hivatalban most már csak a jóváhagyást várják és ekkor nyomban megkezdik az aradmegyei utak gyökeres rendbehozását. A kijavításra felvett utak jegyzékét az államépítészeti hivatal, így állította össze:

Elsősorban a Micalaca—Ciuci (Halmagyecsuc) közötti 120 kilométer hosszú utat javítják ki, miután ez a megye főútjára, itt bonyolódik le a legnagyobb forgalom. Erre két és fél millió lejt vettek fel. Utána a már teljesen járhatatlanná vált Ciuci—Dealu-mare közötti ut kerül sorra. Ennek megtörténte után sorra kerülnek a következő utszakasok: Savarsin—Zam, Siria—Paulis, Musca—Silindia—Buteni, Pancota—Santana—Curtici, Seka—Nadlab, Seleus—Taipa, Ineu—Sicula, Bocsig—Bel. Sebis—Buteni, Sebis—Moneasa, Arad—Tornea, Curtici—Simand, Arad—Curtici, Chisineu—Cérmeu, Misce—Berechiu, Socodor—Otlaca, Pecica—Pereg, Zimand—Santana, Sinte—Musca—Maderat; Pancota—Agris—Draut. Az állami utakból Nadlac—Csanádpalota, Nadlac—Battonya és Dorobanti—Csanádpalotának Romániába eső utrészét javítják ki, ezenkívül pedig rendbehozzák a Nadlac—Seitin, Arad—Aradul-nou—Lipova, Aradul-nou—Fibis, Aradul-nou—Zadoriac közötti utat és a Semlac felé vezető útból egy négy kilométeres szakaszt. Átépítik teljesen a Covasin melletti teljesen járhatatlan utszakaszt, a Misce—Vanatori—Berechiu közötti másfél kilométeres utat és a Curtici községben levő rossz községi utakat is. Ez összesen körülbelül 500 kilométeres utnak teljes átépítését jelenti, ami nagy előrehaladás a múlt évekhez képest és mindjárt könnyebbé teszi Aradmegyében az autóforgalom fejlődését is. Az állami utakból eddig csak az Oradea-mare—Timisoara közötti ut került javítás alá, miután itt folyt le az autóverseny az elmúlt hetekben és összesen másfél millió lejt bocsátottak erre a célra az államépítészeti hivatal rendelkezésére.

Az utjavítások ügyében különben beszélgetést folytattunk az aradi államépítészeti hivatal egyik vezetőjével, aki igen érdekes részleteket mondott el:

— Az egyes utakon a kavicsréteg vastagsága jelenleg körülbelül — természetesen átlagos számot mondok — két centiméterre tehető, dacára annak, hogy a rendes autóforgalomnál legalább is 25 centiméteres rétegre volna szükség. Esztendő óta nem gondozták rendszeresen ezeket az utakat, mert nem volt elég pénze a hivatalnak és csak most kezdjük pótolni azt, amit lehet és annyira, amennyire — lehet. Ha ebben a tempóban folytatjuk, hat—nyolc esztendőn belül ismét normális állapotba jutnak az utjaink. De akkor folytatnunk kell a megkezdett munkát és nem szabad abbahagynunk az első nekilendülés után. A javítások az utak forgalmának aránya szerint történnek. Elsősorban — és ez igen természetes — azokat az utakat vesszük, amelyeken a legnagyobb a forgalom és amelyek valóságos szegényfoltjai a megyének. Ilyennek tekintjük a micalacai utat is. Azokat az utakat pedig, amelyeket megfelelő alap hiányában nem tudunk teljesen rendbehozni, részlegesen kijavítjuk és legalább a gödröket tömjük be.

— A forgalom szempontjából a megyei hidak is nagy szerepet játszanak. A költségvetésben több hid építését és javítását vettük tervbe s ezek közül a legfontosabb a Gurahont—Josasel közötti Körös-híd, amely betonból készül.

Milyen kurtit használunk? Hozzánk intézett érdeklődés alapján a kurtihasználatról az alábbiakat közöljük: Az autó fontos kelléke közé tartozik a kurti, amely kellő időben figyelmezteti az uttesten haladókat és szembejövőket a gépjármű közeledésére. Minden gépjárművet fel kell szerelni jelzésre alkalmas kurti és pedig a motor-

kerékpárokat éleshangu, a többi gépjárműveket pedig mélyhangu jelzőkürttel. Ez a megkülönböztetés arra való, hogy a járókelők és a közlekedési eszközök vezetői kellően tájékozódhassanak arról, milyen gépjármű közeledik feléjük. A kurtikürtökön kívül azonban, leginkább a személykocsik, még villamos kurti (Bosch-kürt) is fel vannak szerelve. Természetesen fontos a kurtikürt is, mert ha az önműködő kurti elromlik, a vezetőnek még mindig van megfelelő jelzőkészüléke. Riasztó, fülhatósági gépjárművek használhatnak. A villamos vagy Bosch-kürt a forgó részekkel bíró klanokkal ellentétben a membrán-rezgéssel ér el hanghatást. A membránt egy elektro-mágnes ankere mozgatja, az elektromágnes áramkörét egy megerősítő gyors egymásutánban (másodpercenként 300) zárja és nyitja. Ezen membrán rezgése mély alaphangot ad, amelyet kiegészít egy rezgőtányér rezgéséből keletkező magasabb hang. A gépjárműnek lakott helyeken való megindításánál, uccák keresztezésénél és minden esetben, amidőn ezt a közlekedés biztonsága szükségessé teszi, kurtijelzést kell adnia. Kürtölni kell még a gépjárművezetőnek megálláskor, előzéskor, irányváltásánál és elsősorban természetesen akkor, ha a gépjármű előtt gyalogosok vannak, házakba való behajtásnál; ahol a vezető szabad kilátása akadályozva van, országutakon lófogattal találkozás esetén. Részletesen bajos is volna a kurtijelzés megadásának szükségességét felsorolni. Ha a jelzőkürt esetleg használhatatlanná válnék, a gépjárművet lassu menetben, kevésbé forgalmas utakon kell vezetni.

— Szaporodnak az autók Aradon. Az utóbbi tizenöt nap alatt feltünő módon emelkedett az autótulajdonosok száma Aradon. Lassanként a közönség belátja, hogy az autó ma már a legcélszerűbb és sok esetben a legolcsóbb közlekedési eszköz és szinte napról-napra kérnek tömegesen új autóforgalmi engedélyeket. Az elmúlt hónap közepé óta 800 számról 855-re emelkedett az autók száma Aradon. Az ötvenöt új autó közül harminc luxusautó és magántulajdonban van, huszonöt pedig részben teherautó, részben autógünyökség tulajdonát képező, eladásra szánt autó.

Adóinkvizíciót szeretne Aradváros vezetősége.

A város pénzügyi osztályának különös felfejlesztése a minisztériumhoz. — A szanatóriumok vitás illetékügye.

(Arad, július 6.) Igen érdekes és elvi jelentőségű ügyet terjesztett ma fel Aradváros pénzügyi osztálya a minisztériumhoz. A városi illeték-kivetések idején a kivető közegek az aradi Posgay-szanatóriumot is felkeresték és százezer lejre becsülve a szanatórium bérjövendelmét, tíz százalékot vetettek ki rá bérilleték címén. A szanatórium nem nyugodott bele a döntésbe és felebezést nyújtott be, arra hivatkozva, hogy mint egészségügyi intézményre, nem lehet rá bérilletéket róni. A város ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szanatórium fizető betegeket vesz fel, tehát egyes szobáiból rendszeres jövedelme van, ezenkívül illetékmentességet csak az állami, megyei, vagy városi kórházak és szanatóriumok élvezhetnek. Miután a Posgay-szanatórium természetesen nem fogadta el az érvelést, a városi pénzügyi osztály a belügyminisztériumhoz terjesztette be dr. Posgay felebezését, kérve, hogy a minisztérium mondja ki, hogy a magánszanatóriumok kötelesek illetéket fizetni, annál is inkább, miután ezekben nincsenek, mint a kórházakban, a szegény betegek számára ingyenes helyek. Jogász körökben nagy érdeklődéssel várják a minisztérium elvi jelentőségű állásfoglalását, annál is inkább, miután az általános vélemény szerint a szanatórium közegészségügyi intézmény és mint ilyen, nem lesz köteles házberilletéket fizetni.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a város vezetősége egészen különös felfejlesztést intézett a minisztériumhoz. A memorandumban kifejti azt is, hogy sokan csak azért felebeznek a minisztériumhoz, hogy elkerüljék az azonnali fizetést és a felebezésük folytán kényszerítsék a várost az adóhalasztás megadására. Ezért a város megfelelő intézkedést kér a minisztériumtól, hogy ne játszassák ki a felek a város intézkedéseit.

„Automobil” S. A.

Str. Moise Nicoara 2., színházal szemben, (volt Petöfi-uca sarok.) Telefon 523.

Ford-Fordson akatrézek, mindennemű felszerelési alkatrészek. — Autóköpenyek. — Tömör gummik.

Világ-hírű „INDIANA” motorkerékpárok vezérképviselője.

Vászon cipők gummitalppal mélyenleszállított árakban!

28-34-ig volt 175 L. most 145 Lei
35-41-ig volt 200 „ most 165 „
42-46-ig volt 235 „ most 190 „

DERBY cipőgyár aradi fiókja
Dáclával szemben.

KÖZGAZDASÁG.

A román kormány átvieszi a magyar pénzügyintézetek erdélyi és bánáti jelzálogos követeléseit.

(Az Aradi Közlöny budapesti kiadásának távirata.) A TÉBE a következő hirdetményt teszi közzé:

„A Magyarország és Románia között a letétek szabad rendelkezésre bocsátása és a régi osztrák, vagy magyar koronára szóló tartozások és követelések rendezése tárgyában kötött Egyezmény (közvetéve a m. kir. minisztériumnak 7934—1924. számú rendelkezéssel, a Budapesti Közlöny 1924. évi december hó 5-iki 266. számában) III. fejezetének 9. cikke értelmében, azok a régi koronára szóló jelzálogos és községi tartozások, valamint a vízi és talajjavítási társulatok, továbbá hegyközségek régi koronára szóló oly tartozásai, amelyek a magyar jogszabályok értelmében záloglevelek, községi kötvények, vagy hasonló címletek kibocsátására alapul szolgálhattak és amelyekre nézve az Egyezmény hivatkozott fejezetében foglalt feltételek fennfornak (a tartozás 1918. évi október hó 31-ike előtti keletkezése, az adós román állampolgársága, stb.), ha azok rendezésére nézve az érdekeltek 1928. évi április hó 31-ig meg egyezni nem tudtak, ezen határidő elteltét követő három hónap alatt, vagyis 1928. évi július hó 31-ig összeírtnak. Az összeírt tartozások az ellenérték megfizetése ellenében a román kormányra fognak engedményeztetni.

Az összeírás megejtése a hivatkozott Egyezmény II. Függeléké értelmében a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete köteleességévé tétetett.

Felhívtnak tehát a hitelező pénzügyintézetek, hogy a román állampolgárok ellen fennálló főt körülírt követeléseiket 1928. július hó 31-ig a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének Budapesten (V., Akadémia-utca 1., III. emelet) bejelentésük.

A bejelentések minden egyes intézet által jegyzékbe foglalandók és oly kimutatással szerelendők fel, amelyből az 1928. évi április hó 30-ig esedékessé vált, de ki nem egyenlített hátralékok, valamint a követelés még nem törlesztett összege kitűnik. A hitelező intézetek kötelesek az adóst, a bejelentésről aánlott levélben értesíteni. A követelések bejelentésére megszabott határidő elteltétől számított négy hét alatt, a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete Budapesten, a bejelentéseket a román kir. pénzügyminisztériummal közli.

Hangsúlyoztatik, hogy csak azok a követelések képezhetik bejelentés tárgyát, amelyek a magyar jogszabályok értelmében záloglevelek, községi kötvények és hasonló címletek kibocsátásának alapjául szolgálhattak.

Elhalasztották az új buza ár-megállapítását Aradon.

A városi maximáló-bizottság ülése.

(Arad, július 6.) A jövő hét elején tartja Aradváros maximáló-bizottsága ülését. Az ülésre eddig csak a mézárások kérvénye érkezett be, akik minden huszemű árának kilogrammonként két-három lejjel való felemelését kéri. A maximálással kapcsolatosan a város gazdasági hivatala élénk figyelemmel kíséri a gabonaárakat és a mai hetipiacon azt a megállapítást tette, hogy a nagyszerűnek ígérkező új termés dacára, ebben a hónapban még nem lehet szó a liszt- és kenyérárak leszállításáról, miután az árak még nem alakultak ki. Megállapítást nyert, hogy a mai hetipiacra mindössze két kocsi búzát hoztak be s azt 900—950 lejért adták el métermázsánként. Ez az ár még nem lehet mérvadó és így az új termés következtében kialakult árakat csak a jövő hónapban fogják megállapítani. A mai gabonapiacra egyébként az új árpa 500—520 lej volt, míg a tengerit 720—740 lejért adták el métermázsánként.

Zürichben 3.18, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Július hó 6.)

Kifizetések: Berlin 39.25, Newyork 164, London 801, Páris 6.46, Milánó 8.64, Prága 4.87, Budapest 28.65, Zágráb 2.89.50, Bécs 23.11, Zürich 31.65. — Árú: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.60, olasz líra 3.80, cseh korona 4.85, pengő 28.75, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.50, angol font 790, francia frank 6.40, olasz líra 3.60, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23.10, svájci frank 30.50. — Irányzat: lamyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Július hó 6.)

Berlin 123.87.50, Amsterdam 209.10, Newyork 518.80, London 2528.25, Páris 20.36, Milánó 27.25.50, Prága 15.37.25, Budapest 90.48.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.17.50, Varsó 58.15, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 6.)

Berlin 123.91, Amsterdam 209.07.50, Newyork 518.87, London 2528.12.50, Páris 20.36, Milánó 27.24.50, Prága 15.38, Budapest 90.46.50, Belgrád 9.12.75, Bucuresti 3.18, Varsó 58.15, Bécs 73.13.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Július hó 6.)

Devizák: Páris 6.43.50, Berlin 39.12, London 798, Newyork 163.45, Milánó 8.61, Zürich 31.60, Prága 4.85, Bécs 23.10, Budapest 28.55. — Valuták: Napoleon 636, márka 39.60, leva 1.19, török líra 0.85, angol font 796, francia frank 6.54, svájci frank 31.90, olasz líra 3.70, drachma 2.10, dinár 2.92, dollár 163, lengyel zloty 18.60, osztrák schilling 28.40, pengő 28.90, cseh korona 4.93.

— Az üzletek zárójára az országos vásár ideje alatt. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli: Az aradi munkafelügyelőség megengedte, hogy az idei nyári országos vásár tartama alatt (július 6—10.) az összes üzletek hétköznap és vasárnap egész nap nyitva tartsanak. Az esti zárórát azonban kötelesek pontosan betartani.

— Olasz-magyar kereskedelmi szerződés. Rómából jelentik: Az olasz sajtó részletesen foglalkozik a magyar-olasz kereskedelmi szerződéssel, amelyet örömmel fogad. A Messagero azt írja, hogy a két ország között fennálló kitűnő politikai és kulturális viszony most kereskedelmileg is szorosabbá fogódik, ami méltó eredménye Hóry András magyar követ római működésének. A Brillanata Hóry arcképével cikket közöl.

— Nagyszerű terméskilátások Magyarországon. Budapestről jelentik: A meleg ország-szerte megjavította a terméskilátásokat. Csánádban holdankint 10—12 mázsa búzára számítanak. Kecskemét naponta husz vagon gyűnölösöt szállít le Németországba, Angliába és Lengyelországba. Fehérmegye is nagyszerű termést vár.

SPORT

A Hellas nemzetközi tenniszversenye.

A Hellas versenyének második napja, dacára, hogy a Hellas-kupa kivételével még csak selejtező-mérkőzések kerültek eldöntésre, már néhány kiemelkedő eredményt hozott a fiatal erdélyi játékosok számára. Különösen értékes a kis Szász E. fölényes győzelme Bánhidy felett és nyert settje a kiváló G. De Martino ellen, valamint a Farkas—Hamburger-pár győzelme a kerületi bajnok báró Bohus—Bánhidy-pár ellen. Dörner biztosan győzött Tancos, majd báró Bohus ellen, míg a verseny legkiemelkedőbb eseménye I. de Martino gróf szenzációs játéka volt. Szédületesen csavart helyezett drive labdáival és sokféle szervicivel megtéveszti ellenfeleit. A budapesti játékosok ma éjjel érkeztek és holnap délelőtt már játszanak. Részletes eredmények: Férfi egyes I. o.: I. de Martino—Welvart = 6:1, 6:0. Báró Bohus—Dán = 6:2, 6:3. Domokos—Szász B. = 3:6, 6:4, 6:3. Tancos—Jakobovits = 6:4, 6:6. Dörner—Filitti = 6:1, 6:1. Dörner—Bánhidy = 6:1, 6:4. — Hellas vándordíj férfi egyes: Dr. Lippu—Stancescu = 8:6, 6:0, 6:2. Wechsler—Szász B. = 6:2, 6:4, 6:3. G. de Martino—Petrovics = 6:1, 6:2, 6:1. I. De Martino—Nadejde = 6:1, 6:1, 6:0. G. De Martino—Szász E. = 6:2, 6:1, 5:7, 6:0. Botez—Farkas = 6:4, 7:5, 6:4. Szép játék, minimumális győzelem. I. De Martino—Botez = 7:5, 6:0, 7:5. (Erős küzdelem.) Báró Bohus—Botis = 1:6, 1:6, 6:4, 6:2, 6:0. Dörner—Tancos = 6:2, 6:0, 6:4. Dörner—báró Bohus = 6:1, 6:2, 1:0. w. o. Dr. Lippu—Jakobovits = 6:0, 6:0, 6:1. I. De Martino—Vámos = 6:0, 6:1, 6:2. — Férfi páros: Farkas—Hamburger — báró Bohus—Bánhidy = 6:3, 6:4. Welvart—Petrovics — Litsek—Deutsch = 6:4, 9:7. — Női egyes I. o.: Veressné—Kabdebó Imi = 7:5, 7:5. Steriade—Aszlán Baba = 6:2, 6:2. Brandenburg—Bodnár Klári = 6:1, 6:1. Márton—Czettelné = 6:2, 7:5. — Férfi egyes II. o. Hamburger—Vámos = 6:3, 6:3. Szász E.—Jakobovits = 6:1, 5:7, 6:3. Szász E.—Bánhidy = 6:2, 6:1. !!! Dr. Botes—Klobusitzka = 6:3, 6:0. — Női egyes II. o.: Liszka—Waldnérné = 6:4, 5:7, 6:4. Molnár E.—Luszvig = 6:2, 6:2. Folbárné—Torday = 6:3, 6:0. Veressné—Steriade = 6:4, 6:1. !!! Veressné fölényesen győzött Románia másodosztályu bajnoknője ellen.

NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ ELŐFIZETŐINK-NEK, valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönbözet megtérítése ellenében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak naponkénti pontos feladásáról gondoskodik.

7 olcsó nap!

Nagy reklam eladás!

Üveg és porcellánárak, servizek és disztárgyak, világmárkák u. m.: Rosenthal Hutscheureuter, Meissen, Freureit, Mosa és Josephinenhütte bleikristál rendkívüli olcsó árakban kerülnek eladásra. — Befőttes és uborkás üvegek a legolcsóbban beszerezhető nagyban és kicsinyben.

Hajek Antal utóda

Str. Metianu (Forray-utca).

Felkészítő: RETHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden négy hétköznap 4. vasárnap 5 Lej. vasárnap betűvel 8. Hetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szava között 40. vasárnap 80 Lej. A vasárnap betűvel kívánt szavak aláhúzóval. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét amely eredeti alakjában nem érthető, megváltoztassa. Hirdetéseket általában 5 óráig veszik fel, csak választóvonal elvárt kérdések kérdésre válaszolunk. Ajánlatok, levegős levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatalnál tudja meg.

ALKALMAZÁS.

MECHANIKUS tanoncok fizetéssel felvétetnek. Személyi irántérvelem. Köpösly-val szemben. 3652

GÉPVARRÓ és kézi varróeszközök jó felkészítéssel felvétetnek az Aradi Közlöny- és Köztársasági Városházában Str. Peres Curcanul (Lövész-u.) 3468

HÁROM-NÉGY középiskolát végzett fiú nyomonlét tanulóknak felvétetnek. I. Ingusz nyomda. Str. Caragiale 15. 3672

ROKKANT alászték földműves családból, csepélt és gazdasági munkafelügyelőre kerestetnek. Str. Eminescu 5. 3650

HÁZMESTERPÁR gyermektelen, az asz szony mindenesték takarításért lakást és fizetést kap. Felvilágosítás Haász. ügy-nökség. Str. Eminescu 12. 3650

MEGBIZHATÓ bejáró takarítónőt keresnek. Str. Nicolae Gregorescu (Munkácsi Mihály-ucca) 4. I. em. 21. 3679

SZAKÁCSNÓ szegényháza azonnalra kerestetik. Jelentkezni lehet Városháza 58. szoba. 3680

Jól jövedelmező
fióküzletekhez 15—20.000 lej befektetéssel
nők és férfiak kerestetnek
Bővebb felvilágosítást a 3678
„KOLCI” TEJIPAR ad
volt Perényi-u. 5. szám alatt

Mérlegképes főkönyvelő,
magyar, német levelező,
eiváral egész, fél napi elleglak-
ságot, óra könyvelést, könyvek
felfektetését, ellenőrzését, mér-
s legkésztését.
Szives megkereséseket „GARANTIA
MELLETT” jellegre az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalába kérek. 3642

LAKÁS.

HÁROM esetleg négyosztós lakást le-
hetőleg fürdőszobával azonnalra kere-
sek. Cimeket Löbl hírlapirodába leadni. 3677

A főtéren
két udvari szobából álló, mé-
helynek, szalonnak vagy irodának
alkalmas helyiség azonnalra
KIADÓ.
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

Lakásokat, kölcsönöket
leggyorsabban közvetít:
„HERMES”-ipoda,
Strada Románului (Zrínyi-ucca) 6. 3667

VÉTELESELDADÁS.

NAGY EBÉDLŐ PERZSASSZONYBÉ
hajlény, meissenai kandalló, szongoták,
pianino, cimbalom, szakkonok, ebédlő,
háló, antik ruhák, különböző szőnyegek,
tákrók, bronztárgyak, márkás porcellá-
nok, szolnai majolikák, intarziás fa vi-
rin, antik komódok, bőrgarnitúra, antik
órák, irásasztalok, székek, asztalok, foto-
lok, Jókai összes művei, antik gyűjtemény-
eladók. Salgószécsényi bizományi üzlet Str. Horia
1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

EIN 18 PH. Rohóli Traktor verkaufi Anton Reitter. Lovrin No. 187. 3673

DIOFA ebédlő, fehér ruhaszekrény, mári
gorlógep. eladó Utarodon 186. 3675

ZONGORA eladó, Hamburger három pe-
dálós. Bul. Regele Ferdinand 11. Neu-
mann. 3676

ANTIK ÉS MODERN bútorokat, mártár-
gyakat, antik poharakat, márkás porcel-
lánokat, antik sálakat, használt bútoro-
kat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ru-
hákat, fehérneműket stb. bizományba
veszek, azok maras árban való gyors
eladásáról gondoskodom. Salgószécsényi Str.
Horia (Széchenyi-u.) Neuman palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomag-
okban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 500

ZONGORÁK

OLCSÓ ALKALMI VÉTELEK!

Ul keresztúros, 3 pedálós	55.000 L.
Petrof keresztúros	45.000 L.
Rövid Buzendorfer	35.000 L.
Stelzhammer	26.000 L.
A. Fiedler Wien	23.000 L.
Conzert Planinó	32.000 L.

MELISNÉL, Arad, Piata Avram Iancu
21. Zongoraterem. 3605

MUZSAY JÓZSEF Arad, színházal szemben
Nyári árjegyzéke:

Mosóöltöny	Lej 1300	Mosónadrág 1 ^a	Lej 430
Overcoat vászonöltöny	1450	Gummikabát	840
Divatöltöny lenvászon	1650	Frogoli-kabát	2100
Külön mosóöltöny divatszabásban	1950	Gyermek-costum	400
Tennisnadrág	600	Trench-coats 1 ^a	2400

Divatszabóság! Nagy posztóraktár!

Bútorok részletre
kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.
GARAI, Arad, Piata Avram Iancu
(Szabadság-tér) 10. szám. **Címre ügyelni!**

BUDAPESTEN
az új „NEMZETI SZALLODA”
a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyit
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 20-30.
Minden modern kényelemmel berendezve.
Külön étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

NŐI HARISNYA 20 lejtől 180 lejtig! Selyem harisny L. 68 lejtől 125 lejtig!
Férfi harisny és zokni L. 45 lejtől! Kesttyűk
45 lejtől! Selyem combine L. 258. — Selyem reform nadrág L. 158. —
Női és férfi társas trikók 88. — lejtől! Furdócipő gummi L. 88. —! Színes nancuk
csipkék és szalagok, legolcsóbb árban!

BOGYÓ A.
Str. Eminescu 13.
(Deák Ferenc-u.)

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek
tisztításra keresünk megvételre. Cím
az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

**Tenyészkanok és
tenyészkocák**
elsőrendű mangolica faj köztenyésztésre,
hatóságilag felvilágosítva, eladók Holländer
Testvérek eserműi gazdaságában. Bővebbet
Arad, Str. Cloșca 7. sz. irodában!

INGATLAN.

PIATA Mihai Viteazul (Ferenctér) 15.
számu ház, bútorok és háztartási cikkek
eladók. Értekezni ott hétfőtől kezdve. 3674

ÜZLETEK.

AZ A. A. C. sporttelepen a buffet bérbe-
adó. Ártakessai sporttelepen d. u. 6-8
óraiban az igazgatóval lehet.

MŰHELYHELYISÉGEK bármily célra
alkalmasak. Ióhelyen, kiadók. Str. Ro-
mulus (Vámos-ucca) 1. 3681

Modern tejipar Aradon.
A n. é. közönség szives tudomására adjuk,
hogy Aradon, a volt Perényi-ucca 5. szám
számu házában, a higonai követelmények-
nek megfelelő, modern eszközökkel fel-
szerelt tejjártételestünk, ahol f. hó 7-től
(szombati) kezdődőleg garantált, hami-
sitásban tej és tejtermékeket bocsátunk a
n. é. közönség rendelkezésére, házhoz
szállítva is. Előjegyzéseket már most
el fogadjunk. Szives pártfogást kér:
3639 **„KOLCI” tejipar.**

Makulatura,
tisztá lappeldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben
kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

Bank-kölcsönöket
háza, földre, betáblázásra,
10% kamattal, 24 óra
alatt folyósítottak. 3667
Érdeklődni lehet a Vadászki-
szálloda portásánál.

**Fordítsa
jövedelmének
3 százalékát
reklámra,
az e célra be-
fektetett pénz
300-szorosan
megtérül, ha az
Aradi Közlöny-
ben hirdet!**

Nyaralókat
fogad teljes ellátásra uri család gyö-
nyörű szőlőben Györök legszebb helyén.
Érdeklődni: Györöki Takaréks-
pénztárnál. 3653

**Veszek!
Kölcsönzők!
Beeserélek!**
Bicikliket, gramofont, lemezt, motorkerékpárt,
villanygépet. MOTORICA, Arad, volt Asztalos Sán-
dor-ucca 12. — Tűtűt üveg és porcellán tárgy-
szakszerű ragasztása, külön ragasztó is kapható.
SCHWARZ Ivesges, Calea Banatului 12. 3682

Bankkölcsönöket
házakra és földekre pengő-
ben 12% kamattal, hosz-
szabb időtartamra, vala-
mint lej kölcsönöket a leg-
kisebb összegektől kezdve
legolcsóbban és azonnal
folyósítottak. — Bővebbet:
Herzog Sándor
Str. Brătianu 17. (volt Weitzer János-u.)